

Uwchraddio'r Grid

Pentir i Drawsfynydd

The Great Grid Upgrade

Pentir to Trawsfynydd

PTNO-AEC-ZZZZ-ZZZZZZ-RPT-ES-000038

Prosiect i Atgyfnerthu'r cysylltiad rhwng Pentir a Trawsfynydd

Pentir to Trawsfynydd Reinforcement Project

Gwaith Ceblau Glaslyn: Datganiad Cynllunio
Medi 2025

nationalgrid

Cynnwys

1.	Cyflwyniad	4
1.1	Cyflwyniad	4
1.2	Prosiect Atgyfnerthu'r llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd	5
1.3	Y Gwaith Arfaethedig	6
1.4	Y Ceisydd	7
1.5	Pwrpas a Strwythur y Datganiad Cynllunio hwn	7
1.6	Ffurf a Strwythur y Datganiad Cynllunio	8
1.7	Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol	9
2.	Yr Achos Angen a Budd	11
2.1	Cefndir Deddfwriaethol a Pholisi	11
2.2	Yr Angen a Manteision y Prosiect a'r Gwaith Arfaethedig	12
2.3	Gofynion Capasiti'r Cysylltiad Grid	14
3.	Y Safle a'r Ardal Gyfagos	16
3.1	Disgrifiad o Safle'r Gwaith Arfaethedig	16
3.2	Disgrifiad o'r Ardal Gyfagos	17
3.3	Dynodiadau amgylcheddol	18
3.4	Dyraniadau a Dynodiadau Polisi Cynllunio Lleol	20
3.5	Hanes Cynllunio Perthnasol	20
4.	Y Gwaith Arfaethedig	23
4.1	Cyflwyniad	23
4.2	Compownd Selio Pennau Ceblau Wern	23
4.3	Ceblau Glaslyn	24
4.4	Compownd Selio Pennau Ceblau Garth	24
4.5	Tŷ Pen Twnnel Minffordd a'r Compownd Selio Pennau Ceblau	25
4.6	Mynediad	26
4.7	Gweithgareddau Adeiladu	27
4.8	Gweithredu	30
4.9	Meysydd Trydanol a Magnetig	30

5.	Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio	32
5.1	Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Chyngor Gwynedd	32
5.2	Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Rhanddeiliaid Eraill	32
5.3	Ymgynghoriad Statudol Cyn Ymgeisio	32
6.	Cyd-destun y Polisi Cynllunio	33
6.1	Cyflwyniad	33
6.2	Y Cynllun Datblygu	33
6.3	Ystyriaethau Perthnasol	35
7.	Arfarniad Cynllunio	38
7.1	Cyflwyniad	38
7.2	Egwyddor Datblygu	38
7.3	Tirwedd ac Amwynder Gweledol	40
7.4	Dyluniad	41
7.5	Ecoleg a Chadwraeth Natur	42
7.6	Yr Amgylchedd Hanesyddol	46
7.7	Cyflwr y Tir	47
7.8	Y Risg o Lifogydd a Draeniad	48
7.9	Traffig a Thrafnidiaeth	48
7.10	Amwynder	49
7.11	Elfennau economaidd-gymdeithasol	50
7.12	Effeithiau Cronnus	52
7.13	Y Gymraeg	53
8.	Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad	54
9.	Llyfryddiaeth	56

1. Cyflwyniad

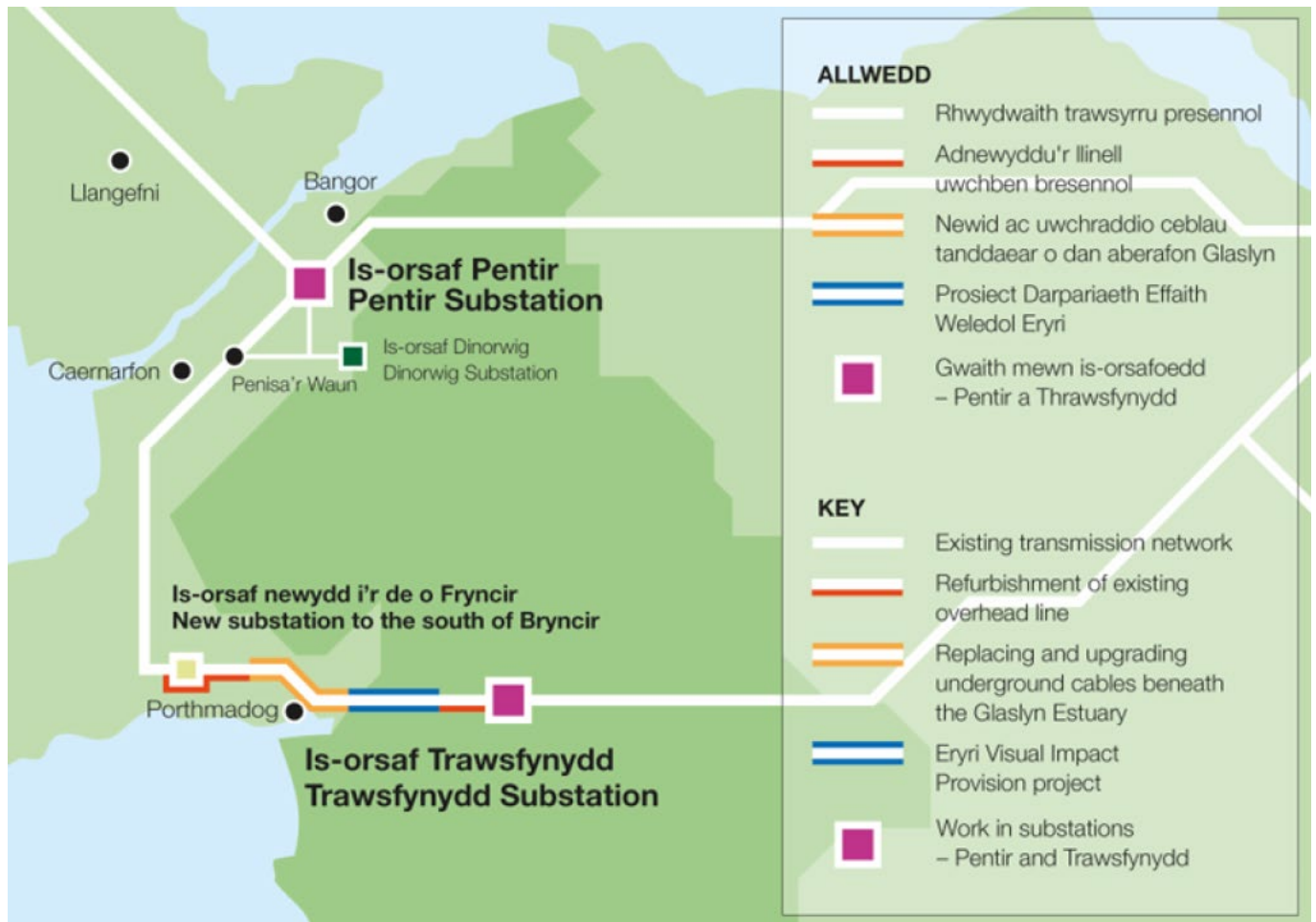
1.1 Cyflwyniad

- 1.1.1 Mae'r Datganiad Cynllunio hwn wedi cael ei baratoi i gyd-fynd â chais cynllunio a wnaed gan National Grid Electricity Transmission (plc) (NGET) ('y Ceisydd') am ganiatâd cynllunio llawn ar gyfer estyniad i Gompownd Selio Pennau Ceblau presennol y Wern (CSEC) a mynediad parhaol newydd; newid Ceblau Glaslyn â rhannau 400 kV newydd (cylched 'mewndirol' A, a chylched 'arfordirol' B) rhwng Compownd Selio Pennau Ceblau'r Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau newydd Minffordd; mynediad parhaol newydd i Gompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd a thŷ pen twnnel; uchder y llawr wedi'i godi yn nhŷ pen twnnel a ganiatawyd yn flaenorol gan y Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol ym Minffordd; tynnu Compownd Selio Pennau presennol Garth, tynnu rhai rhannau diangen ceblau 400 kV a 132 kV presennol; a gwneud rhannau diogel o geblau diangen Glaslyn wedi'u gadael yn y fan a'r lle.
- 1.1.2 newid ceblau 400 cilofolt (kV) a 132kV (Ceblau Glaslyn) tanddaearol a seilwaith cysylltiedig ('y gwaith arfaethedig').
- 1.1.3 Mae'r gwaith arfaethedig rhwng Compownd Selio Ceblau presennol Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau presennol Garth. Maent yn ymestyn dros oddeutu 6 cilomedr (km) ac yn dilyn coridor ffordd osgoi Porthmadog yr A487 yn gyffredinol i gyfeiriad y dwyrain i'r gorllewin. Mae newid Ceblau Glaslyn yn rhan o'r Prosiect Atgyfnerthu'r Llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd (y 'Prosiect'). Nodir y manylion am yr achos angen ar gyfer y gwaith arfaethedig a'r Prosiect yn Adran 2 y Datganiad Cynllunio hwn.
- 1.1.4 Mae'r gwaith arfaethedig yn cynnwys 'datblygiad mawr', fel y'i diffinnir yn erthygl 2 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012 (Ref. 1-1), gan ei fod yn ddatblygiad a gyflawnir ar safle sydd ag arwynebedd o 1 hectar (ha) neu fwy. Mae safle'r gwaith arfaethedig wedi'i ddiffinio gan ffin y llinell goch yn **Ffigur 2** ac mae'n cwmpasu cyfanswm arwynebedd o 106.4ha. Bydd cais am ganiatâd cynllunio llawn yn cael ei gyflwyno i Gyngor Gwynedd ("y Cyngor") yn rhinwedd ei rôl fel yr Awdurdod Cynllunio Lleol perthnasol.
- 1.1.5 Yn unol ag adran 61Z Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) (Ref. 1-2), mae'r Ceisydd yn cynnal ymgynghoriad cyn ymgeisio statudol ar gyfer y gwaith arfaethedig. Pwrpas yr ymgynghoriad yw rhoi cyfle i dirfeddianwyr a meddianwyr cyffiniol, ymgynghoreion cymunedol (gan gynnwys aelodau lleol), ymgynghoreion arbenigol ac unrhyw ymgynghoreion anstatudol (yn ôl yr angen) adolygu a rhoi sylwadau ar y cynigion a'r gwaith a wnaethpwyd hyd yma, cyn cyflwyno'r cais cynllunio i'r Cyngor.
- 1.1.6 Mae'r Datganiad Cynllunio hwn yn rhan o'r gyfres o ddogfennau cais cynllunio a baratowyd i alluogi ymgysylltu effeithiol â chymunedau a rhanddeiliaid i lywio ac ailadrodd y cais cynllunio ffurfiol, gan sicrhau cydymffurfiaid â'r gofynion statudol ar yr un pryd.

1.2 Prosiect Atgyfnerthu'r llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd

- 1.2.1 Mae'r Prosiect yn cynnwys atgyfnerthu llinellau uwchben a cheblau ar y cylchedau presennol (cylched 'mewndirol' A, a chylched 'arfordirol' B) rhwng is-orsaf Pentir a Thrawsfynydd yng Ngogledd Orllewin Cymru. Mae'r Prosiect yn rhan o'r uwchraddiadau trawsyrru rhwydwaith ehangach sydd eu hangen i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 Gigawat (GW) o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 (5.48 GW yn rhanbarth y gogledd-orllewin). Cadarnhawyd hyn yn Asesiad Opsiynau Rhwydwaith (NOA) y Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (NESO) 2022 (Ref. 1-3) a'r Dyluniad Rhwydwaith Cyfannol (HND) 2022(Ref. 1-4).
- 1.2.2 Mae'n rhaid i'r Ceisydd sicrhau cydsyniad ar gyfer gwaith arall sy'n rhan annatod o broses adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r Prosiect. Mae'r cydsyniadau sy'n gysylltiedig â'r gwaith arall hwn wedi'u nodi isod ac yn cael eu dangos yn **Ffigur 1** isod.
- 1.2.3 Mae angen caniatâd cynllunio llawn gan yr ACLI perthnasol ar gyfer y canlynol:
- **Pentir** - Ailosod y ceblau tanddaearol presennol, gosod ceblau tanddaearol newydd ar draws safleoedd yn is-orsaf bresennol Pentir; a gwaith atodol.
 - **Bryncir** – Is-orsaf 400/132kV newydd i'r de o bentref Bryncir ('is-orsaf Bryncir'); ceblau tanddaearol newydd 132kV (rhan o'r llwybr) i gysylltu llwybr DB presennol SPEN ag is-orsaf newydd Bryncir.
 - **Trawsfynydd** - Gosod ceblau tanddaearol newydd, gosod adweithydd siynt a nenbont newydd.
- 1.2.4 Cydsyniad Adran 37 o dan Ddeddf Trydan 1989 (Ref. 1-5) gan yr Ysgrifennydd Gwladol:
- **Bryncir** - Ailosod Tŵr 4ZC067 a gwifrau yn Is-orsaf arfaethedig Bryncir.
 - **Bryncir** - Gosod llinell uwchben 132kV newydd (ar gyfer rhan o'r llwybr) i gysylltu llwybr DB presennol SPEN ag is-orsaf Bryncir, a gwaredu rhan ddiangen llwybr DB SPEN.
 - **Trawsfynydd** - Diwygio gwifrau presennol Tŵr 4ZC005, creu nenbont newydd yn yr is-orsaf, a gwneud newidiadau i aliniad ffens ffin de-orllewinol compownd yr is-orsaf.
- 1.2.5 Mae'r gwaith sydd wedi'i gynnwys yn y Prosiect mewn lleoliadau rhwng is-orsaf Pentir (SH 559677), tua 4.5 km i'r de-orllewin o Fangor, ac is-orsaf Trawsfynydd (SH 691384), tua 1.2 km i'r de o Gellilydan yn ardaloedd gweinyddol Cyngor Gwynedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Dangosir lleoliad y Project yn **Ffigur 7.2.1 y Datganiad Amgylcheddol**.

Ffigur 1: Diagram y Prosiect

1.2.6 Mae'r gwaith arfaethedig sy'n rhan o'r cais cynllunio hwn yn cael ei nodi yn adran 1.3. Bydd angen cymeradwyaeth ddilynol ar gyfer gwaith arall sy'n gysylltiedig â'r Prosiect ehangach a nodir ac a ddisgrifir ym mharagraffau 1.2.3 ac 1.2.5, naill ai drwy Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) neu'r Ddeddf Trydan 1989. Bydd datblygiadau sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig yn is-orsafoedd Pentir, Bryncir a Thrawsfynydd, fel y disgrifir ym mharagraff 1.2.4, yn destun ceisiadau cynllunio ar wahân.

1.3 Y Gwaith Arfaethedig

1.3.1 At ddibenion y cais cynllunio, dyma ddisgrifiad o'r gwaith arfaethedig:

“Estyniad i Gompownd Selio Pennau Ceblau presennol y Wern a mynediad parhaol newydd; newid Ceblau Glaslyn ag adrannau 400 kV newydd (cylched 'mewndirol' A, a chylched 'arfordirol' B) rhwng Compownd Selio Pennau Ceblau y Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau newydd Minffordd; Compownd Selio Pennau Ceblau newydd a Thŷ Pen Twnnel a ganiatawyd o'r blaen gan Brosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri (EVIP) ym Minffordd; tynnu Compownd Selio Pennau Ceblau presennol y Garth; tynnu rhai rhannau diangen o'r ceblau 400 kV a 132 kV presennol, a gwneud rhannau o geblau diangen Glaslyn a adawyd yn y fan a'r lle yn ddiogel.”

- 1.3.2 Mae Adran 4 y Datganiad Cynllunio hwn yn cynnwys rhagor o fanylion am y gwaith arfaethedig, ac mae disgrifiad o'r cynllun a'r trefniadau mynediad yn y Datganiad Dylunio a Mynediad, sy'n cefnogi'r cais cynllunio hwn.
- 1.3.3 Gofynnir am ganiatâd cynllunio llawn ar gyfer y gwaith arfaethedig. Byddai'r gwaith arfaethedig fel arfer yn elwa o gydsyniad tybiedig (a elwir fel arfer yn 'ddatblygu a ganiateir') o dan Atodlen 2, Dosbarth G, Rhan 17 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y'i diwygiwyd) (GDPO 1995) (Ref. 1-6). Fodd bynnag, mae adran G.1 (b) (i) o'r Datblygu Cyffredinol a Ganiateir (fel y'i diwygiwyd) yn datgan na chaniateir datblygu ar safle o ddiddordeb gwyddonol arbennig. Mae hyn yn berthnasol gan fod rhannau o safle'r gwaith arfaethedig yn croesi Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Glaslyn a SoDdGA Ysbyty Bron y Garth. Ar ben hynny, mae erthygl 3 (10) o Orchymyn Datblygu Cyffredinol a Ganiateir 1995 (fel y'i diwygiwyd) yn cadarnhau nad yw'r Gorchymyn yn caniatáu datblygiad os yw'n ddatblygiad Atodlen 2 o fewn ystyr Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru) 2017 (Ref. 1-7).
- 1.3.4 O ystyried lleoliad rhan o'r cynnig hwn yn SoDdGA Glaslyn, mae potensial i'r cynnig arwain at effeithiau niweidiol sylweddol ar yr ardal sensitif hon ac felly cyflwynwyd cais sgrinio Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol i Gyngor Gwynedd ar 6 Medi 2024. Darparodd Cyngor Gwynedd ei farn sgrinio ar 10 Hydref 2024 yn cadarnhau y byddai angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ynglŷn â'r gwaith arfaethedig yng Nglaslyn. Yn ogystal, gan fod y gwaith arfaethedig ym Mhentir, Bryncir a Thrawsfynydd yn rhan o'r un Prosiect, penderfynwyd y dylent hefyd fod yn destun Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol.
- 1.3.5 Oherwydd brys y gwaith uwchraddio seilwaith sy'n gysylltiedig â'r Prosiect, mae'r gwaith wedi cael ei nodi fel rhan o fframwaith Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategaeth Gyflym (ASTI) Ofgem (Ref. 1-8), sy'n cynnwys penderfyniadau i symleiddio'r broses cymeradwyo rheoleiddiol.

1.4 Y Ceisydd

- 1.4.1 Mae'r Ceisydd yn gweithredu'r system trawsyrru trydan ym Mhrydain Fawr ac mae'n berchen ar y system honno yng Nghymru a Lloegr. Mae trosglwyddo trydan ym Mhrydain Fawr yn gofyn am ganiatâd drwy drwydded a roddir o dan Adran 6(1)(b) o Ddeddf Trydan 1989 ('y Ddeddf Trydan'). Mae'r Ceisydd wedi cael trwydded trawsyrru ac mae'n rhwym wrth y rhwymedigaethau cyfreithiol, sydd wedi'u nodi yn y Ddeddf Trydan ac yn y drwydded drawsyrur.
- 1.4.2 Y Ceisydd yw'r unig gwmni sydd â thrwydded i drawsyrur trydan yng Nghymru a Lloegr. O dan Adran 9 o'r Ddeddf Trydan, mae'n ofynnol i'r Ceisydd, yn unol a'r swyddogaethau hyn, ddatblygu a chynnal system effeithlon, gydlynol ac economaidd o drawsyrur trydan i hwyluso cystadleuaeth wrth gyflenwi a chynhyrchu trydan.

1.5 Pwrpas a Strwythur y Datganiad Cynllunio hwn

- 1.5.1 Dyma strwythur y Datganiad Cynllunio hwn:
- Pennod 1: Cyflwyniad - Mae'r bennod hon yn cyflwyno'r gwaith arfaethedig a'r Prosiect, gan ddarparu cyd-destun i baratoi'r Datganiad Cynllunio hwn a'r cais

- cynllunio, a darparu trosolwg o gynnwys y cais cynllunio a'r Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol.
- Pennod 2: Yr Achos Angen a Budd - Nodi'r achos anghenion cyffredinol ar gyfer y gwaith arfaethedig sy'n rhan o brosiect Atgyfnerthu ehangach rhwng Pentir a Thrawsfynydd.
- Pennod 3: Y Safle a'r Cyffiniau - Rhoi disgrifiad o safle'r gwaith arfaethedig a'r ardal gyfagos, gan gynnwys dynodiadau statudol ac anstatudol, dyraniadau polisi cynllunio, y cyd-destun gofodol ynglŷn â'r Prosiect a throsolwg o'r hanes cynllunio perthnasol sy'n gysylltiedig â safle'r gwaith arfaethedig.
- Pennod 4: Y Gwaith Arfaethedig - Manylion pob elfen sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig, y trefniadau mynediad, a throsolwg o'r gwaith adeiladu.
- Pennod 5: Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio - Rhoi trosolwg o'r ymgynghoriad cyn ymgeisio a gynhaliwyd ar gyfer y gwaith arfaethedig, gan gynnwys ymgysylltu â Chyngor Gwynedd a rhanddeiliaid perthnasol, yn gystal â manylion yr ymgynghoriad cyn ymgeisio statudol sydd i'w gynnal.
- Pennod 6: Cyd-destun Polisi Cynllunio - Mae'r bennod hon yn rhoi trosolwg o ddeddfwriaeth allweddol sy'n berthnasol i'r gwaith arfaethedig, gan nodi'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol a'r Cynllun Datblygu Lleol, gan ystyried unrhyw bolisiâu perthnasol sydd wedi'u cynnwys yn y dogfennau hyn. Ar ben hynny, amlinellir y polisiâu a'r ddeddfwriaethau y gellir eu hystyried wrth wneud penderfyniad ar y cais yn y bennod hon.
- Pennod 7: Arfarniad Cynllunio - Mae'r bennod hon yn cyflwyno arfarniad o gydymffurfiaeth y gwaith â'r polisi cynllunio allweddol a nodir ym Mhennod 6 y Datganiad Cynllunio hwn.
- Pennod 8: Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad - Crynodeb o'r cydbwysedd cynllunio ar ôl arfarnu'r gwaith arfaethedig.

1.6 Ffurf a Strwythur y Datganiad Cynllunio

- 1.6.1 Dylid darllen y Datganiad Cynllunio hwn gyda dogfennau ehangach y cais a amlinellir yn **Nhabl 1-1**. Mae'r dogfennau cais hyn wedi cael eu paratoi i gyfrannu at yr ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio. Ar ôl i'r ymgynghoriad cyn ymgeisio ddod i ben, bwriedir cwblhau'r dogfennau hyn at ddibenion cyflwyno'r cais cynllunio ffurfiol i'r Cyngor benderfynu arno.

Tabl 1-1. Dogfennau'r Cais

Dogfennau'r Cais

Ffurflenni a Thystysgrifau

Y Ffurflen Gais

Cynlluniau a Gwybodaeth Berthnasol

Cynllun Lleoliad y Safle (1:1250 neu 1:2500)

Cynllun Safle Presennol (39 dalen) (1:500)

Cynllun Safle Dros Dro (39 dalen) (1:500)

Cynllun Safle Dros Dro (Drilio Cyfeiriadol Llorweddol Amgen) (39 dalen) (1:500)

Cynllun Safle Arfaethedig (39 dalen) (1:500)

Cynllun Safle Arfaethedig Compownd Selio Pennau Cebblau Minffordd (1:250)

Cynllun Safle Arfaethedig Compownd Selio Pennau Cebblau y Wern (1:250)

Trawstoriadau Peirianeg (30 dalen)

Gweddoluniau Presennol (1:50 neu 1:100)

Gweddoluniau Arfaethedig (1:50 neu 1:100)

Adrannau Presennol (1:50 neu 1:100)

Adrannau Arfaethedig (1:50 neu 1:100)

Cynllun Tirwedd (1:1000)

Cynllun Presennol y Llawr (1:50 neu 1:100)

Cynllun Arfaethedig y Llawr (1:50 neu 1:100)

Cynllun To (1:50 neu 1:100)

Dogfennau Technegol

Datganiad Cynllunio

Datganiad Dylunio a Mynediad

Adroddiad Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio (i'w baratoi ar ôl yr ymgynghoriad)

Datganiad Amgylcheddol

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

Datganiad Seilwaith Gwyrdd

Datganiad Iaith Gymraeg

1.7 Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol

- 1.7.1 Sgrinio'r Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA) yw'r broses o benderfynu a yw prosiect yn dod o dan y disgrifiadau neu'r trothwyon yn Atodlen 1 a 2 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 2017 ('Rheoliadau CGT AEA 2017') (Ref. 1-9) neu Reoliadau Gwaith Trydan (Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017 (Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017) ac a oes posibilrwydd o effeithiau sylweddol ar yr amgylchedd.

- 1.7.2 Nid oes unrhyw elfen o'r Prosiect yn dod o fewn y datblygiadau a nodwyd yn Atodlen 1 Rheoliadau CGT AEA 2017 na Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017, ac nid oes yr un ohonynt yn fath o ddatblygiad a ddisgrifir yn Atodlen 2 Rheoliadau CGT AEA 2017. Fodd bynnag, mae NGET yn ymwybodol y canfuwyd bod gan y Rheoliadau "gwmpas a phwmpas eang" ac y gellid ystyried adran Ceblau Glaslyn y Prosiect yn brosiect datblygu trefol Atodlen 2, o dan gategori 10(b), oherwydd arwynebedd cyffredinol y datblygiad sy'n fwy na 5 hectar (ha).
- 1.7.3 Gofynnwyd am Farn Sgrinio ar gyfer elfen Ceblau Glaslyn y Prosiect gan Gyngor Gwynedd ar 6 Medi 2024a derbyniwyd Barn Sgrinio ar 10 Hydref 2024 yn cadarnhau y byddai angen AEA. Cynhaliwyd AEA ar gyfer y Prosiect cyfan fel y disgrifir ym **Mhennod 3 Cyfrol 1 y Datganiad Amgylcheddol: Cyflwyniad i'r Prosiect**. Oherwydd brys y gwaith uwchraddio seilwaith sy'n gysylltiedig â'r Prosiect, mae'r gwaith wedi cael ei nodi fel rhan o fframwaith ASTI Ofgem. Er mwyn cynnal rhaglen garlam, ni ofynnwyd am Farn Gwmpasu gan yr awdurdodau cymwys a fydd yn cael ceisiadau am ganiatâd. Yn hytrach, mae cam Cwmpasu'r broses AEA wedi cael ei ymgorffori yn y Datganiad Amgylcheddol (DA).
- 1.7.4 Mae'r Datganiad Amgylcheddol yn nodi canfyddiadau AEA. Bydd y Datganiad Amgylcheddol yn cyd-fynd â'r holl geisiadau am gydsyniad sy'n ofynnol gan y Prosiect, ac yn mynd i'r afael â gofynion o dan Rheoliadau CGT AEA 2017 a Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017. Nid oes gwahaniaethau sylweddol rhwng y ddwy set hyn o reoliadau o ran yr wybodaeth ofynnol i'w chynnwys mewn Datganiad Amgylcheddol.

2. Yr Achos Angen a Budd

2.1 Cefndir Deddfwriaethol a Pholisi

- 2.1.1 Mabwysiadwyd cytundeb Paris (Ref. 1-10) ym mis Rhagfyr 2015 yng Nghynhadledd Newid Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig (COP21). Cyflwynodd nod cyffredin ac ymrwymiad i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a chyfyngu ar gynnydd mewn tymheredd byd-eang i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Roedd yn gytundeb pwysig yn y broses newid hinsawdd amlochrog, gan ei fod yn rhoi targedau lleihau allyriadau, sydd wedi'u rhwymo'n rhyngwladol, a thargedau cyfreithiol ar gyfer gwledydd datblygedig (gan gynnwys y Deyrnas Unedig) i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr ar waith, gan ddod ag aelodau'r Cenhedloedd Unedig at ei gilydd i fynd i'r afael â newid hinsawdd ac addasu i'w effeithiau.
- 2.1.2 Ers hynny, mae'r DU wedi gwneud nifer o ymrwymadau cyfreithiol i fynd i'r afael â newid hinsawdd a chyflawni amcanion Cytundeb Paris. Mae hyn yn cynnwys cyflwyno'r targed Sero Net ar gyfer allyriadau nwyon tŷ gwydr erbyn 2050 a diweddaru cyllidebau carbon sy'n rhwymo'n gyfreithiol i gapio allyriadau dros gyfnodau o bum mlynedd. Mae Llywodraeth y DU hefyd wedi datblygu a chyhoeddi nifer o ddogfennau polisi a strategaethau i sbarduno'r newid i sero net a chynnig cyfleoedd i gynyddu effeithlonrwydd ynni.
- 2.1.3 Roedd y Papur Gwyn ar Ynni (Ref. 1-11), a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020, yn amlinellu strategaeth i drawsnewid y system ynni, gan fynd i'r afael ag allyriadau ar yr un pryd â pharhau i sicrhau cyflenwad trydan diogel a dibynadwy, a biliau fforddiadwy i gartrefi a busnesau. Adeiladwyd ar hyn gan y Strategaeth Sero Net (Ref. 1-12), a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2021, a oedd yn nodi cynllun hirdymor y newid ar draws yr economi i sero net a fydd yn digwydd dros y tri degawd nesaf. Roedd Strategaeth Diogelwch Ynni Prydain (BESS) (Ref. 1-13), a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2022, a'r Cynllun Twf (Ref. 1-14), a gyhoeddwyd ym mis Medi 2022, yn atgyfnerthu uchelgeisiau ymhellach a phwysigrwydd mynd i'r afael â bregusrwydd sylfaenol y DU i brisiau olew a nwy rhyngwladol, a lleihau dibyniaeth y DU ar olew a nwy wedi'u mewnfario. Mae Powering Up Britain (Ref. 1-15), a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2023, yn nodi sut bydd y llywodraeth yn gwella diogelwch ynni'r DU, yn manteisio ar gyfleoedd economaidd y newid, ac yn cyflawni ymrwymadau sero net y DU.
- 2.1.4 Mae 'Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030: oes newydd o drydan glân (Ref. 1-16) a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024, yn nodi targedau Llywodraeth y DU ar gyfer capasiti technolegau allweddol 2030 ar lefel genedlaethol a rhanbarthol, gan gynnwys uchelgais i gyflawni 43-50 gigawat (GW) o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030. Mae'r Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft diweddaraf, a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2025, yn cyfeirio'n benodol at Gynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030 y Llywodraeth a'r angen am seilwaith ynni newydd sylweddol.
- 2.1.5 Mae gan Lywodraeth Cymru dargedau uchelgeisiol hefyd ar gyfer ynni adnewyddadwy, a'r rhwydwaith trawsyrru trydan, i wneud cyfraniadau sylweddol at ddatgarboneiddio a diogelwch ynni. Mae targed sero net Cymru yn tynnu sylw at ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyflawni sero net erbyn 2050, ac i Gymru ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 100% o'i

galw blynyddol am drydan o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2035. Ar ben hynny, mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (Ref. 1-17) yn nodi cyllidebau carbon interim Llywodraeth Cymru, sy'n dargedau cyfreithiol rwymol i leihau allyriadau o'u cymharu â lefelau 1990.

- 2.1.6 Mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer datblygu ffynonellau ynni adnewyddadwy cynhenid newydd ar raddfa fawr dros y degawd nesaf. Yn 2017, gosododd Llywodraeth Cymru darged i ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 70% o'r galw am drydan yng Nghymru o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2030 fel rhan o'i hymrwymiad i ddyfodol mwy cynaliadwy i Gymru. Mae'r Adroddiad Cynhyrchu Ynni yng Nghymru diweddaraf (Ref. 1-18) yn seiliedig ar ystadegau 2022 ac fe'i cyhoeddwyd ym mis Hydref 2023. Roedd hyn yn cadarnhau bod yr hyn sy'n cyfateb i tua 59% o'r trydan a ddefnyddir yng Nghymru bob blwyddyn yn dod o ffynonellau adnewyddadwy, gan weithio tuag at y targed o 70% erbyn 2030. Cafodd y targed hwn ei uwchraddio ym mis Gorffennaf 2023 i ddiwallu 100% o'r galw am drydan o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2035 yn dilyn ymgynghoriad ar Dargedau Ynni Adnewyddadwy Cymru ym mis Ionawr 2023.
- 2.1.7 Cyhoeddodd Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru ei adroddiad 'Paratoi Cymru ar gyfer Ynni Adnewyddadwy 2050' (Ref. 1-19) ym mis Hydref 2023. Mae'r adroddiad hwn yn nodi *'bod Llywodraeth Cymru wedi gosod targedau i ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 100% o'i galw blynyddol am drydan o ffynonellau adnewyddadwy erbyn 2035 ac i gyflawni sero net erbyn 2050'*. Fodd bynnag, mae hefyd yn nodi bod *"y lefelau presennol o gynhyrchu ynni adnewyddadwy... yn awgrymu y bydd angen ymyriadau ychwanegol sylweddol i gyrraedd y targed."* Mae'n tynnu sylw at bwysigrwydd sicrhau bod gan Gymru system grid sy'n addas ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn y dyfodol, ac mae'n argymhell, erbyn 2025, y dylai Ofgem ddiwygio'r system sy'n cynllunio ar gyfer ynni adnewyddadwy, ac sy'n darparu mynediad grid ar ei gyfer, er mwyn hwyluso darpariaeth cyflym.

2.2 Yr Angen a Manteision y Prosiect a'r Gwaith Arfaethedig

- 2.2.1 Sefydlodd Deddf Ynni 2023 (Ref. 1-20) gynllunydd a gweithredwr system annibynnol i helpu i gyflymu'r broses o drawsnewid ynni ym Mhrydain Fawr, gan greu Gweithredwr y System Ynni Genedlaethol (NESO). Mae NESO yn seiliedig ar y profiad blaenorol fel Gweithredwr System Drydan (ESO) y National Grid. Ym mis Gorffennaf 2022, argymhellodd ESO ddyluniad rhwydwaith trydan newydd o'r enw 'Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030', a fydd yn cysylltu 23 GW o ynni gwynt ar y môr. Nod Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 yw helpu i ddatgloi uchelgais y Llywodraeth o 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 drwy nodi un dull integredig i gefnogi'r gwaith o ddarparu trydan ar raddfa fawr o ynni gwynt ar y môr sy'n ofynnol ledled y DU.
- 2.2.2 Mae NESO yn adolygu gofynion galluoedd y rhwydwaith bob blwyddyn, sy'n cynnwys y canlynol:
- Senarios Ynni'r Dyfodol - mae'r rhain yn cael eu datblygu bob blwyddyn gan NESO, gyda mewnbwn gan y diwydiant a rhanddeiliaid eraill. Mae'r Senarios yn cynrychioli amrywiaeth o ffyrdd gwahanol a dibynadwy y gallai'r ynni esblygu, gan ystyried polisi a deddfwriaeth, gan gynnwys targedau sero net.

- Mae Datganiad Deng Mlynedd Trydan yn asesiad blynyddol gan NESO, sydd, drwy ddefnyddio data o Senarios Ynni'r Dyfodol, yn nodi pwyntiau ar y system drawsyrro lle mae angen mwy o gapasiti rhwydwaith i sicrhau bod ynni'n cael ei ddarparu'n effeithlon ac yn ddibynadwy i'r lle mae ei angen.
- Mae Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith yn nodi argymhelliad NESO o ran pa brosiectau atgyfnerthu ddylai gael buddsoddiad yn ystod y flwyddyn i ddod. Mae'r rhain yn cael eu hasesu gan NESO er mwyn sicrhau bod y datrysiadau mwyaf economaidd ac effeithlon yn cael eu hargymell i fynd rhagddynt, a bod eraill yn cael cyfarwyddyd i oedi neu stopio. Mae'r Asesiad yn defnyddio'r fethodoleg ddiweddaraf a gymeradwywyd gan Ofgem, ac allbynnau o Senarios Ynni'r Dyfodol a Datganiad Deng Mlynedd Trydan.

- 2.2.3 Un o'r dogfennau a gyhoeddwyd fel rhan o Ddylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 yw 'Asesiad Opsiynau Rhwydwaith' (NOA) y National Grid. Mae hyn yn nodi pa brosiectau atgyfnerthu rhwydwaith ddylai gael buddsoddiad, a phryd. NOA diweddaraf y National Grid yw 'Adnewyddiad NOA 2021/22 (Ref. 1-21), sy'n nodi 94 cynllun sy'n ofynnol i gyflawni uchelgais y Llywodraeth ar gyfer 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030; mae'n dangos nad oes digon o gapasiti trawsyrro yn y rhwydwaith trawsyrro trydan presennol yng Ngogledd Cymru i gysylltu datblygiadau cynhyrchu pŵer ychwanegol ar raddfa fawr sydd wedi cael cydsyniad, a ragwelir ac y gellir eu rhagweld, yn enwedig o ynni adnewyddadwy ar y môr ym Môr Iwerddon oddi ar arfordir gogleddol Cymru ac arfordir gorllewinol Lloegr. 'Ailosod y ceblau rhwng Pentir a Thrawsfynydd' yw un o'r prosiectau a nodwyd fel opsiwn hanfodol Dylunio Rhwydwaith Cyfannol i gyflawni Llwybr at 2030. Y Dyddiad Gweithredu Cynharaf (EISD) ar gyfer y Prosiect yw 2027, a'r dyddiad cyflawni cynharaf yw 2028, gan ystyried gofynion rheoleiddio a chydsynio, gan gynnwys yr angen i sicrhau caniatâd cynllunio a chydsyniad adran 37.
- 2.2.4 Gan adeiladu ar yr uchelgais hon, cyhoeddodd NESO yr adroddiad 'Beyond 2030' ym mis Mawrth 2024 (Ref. 1-22) gan fapio'r ffordd tuag at ddyfodol ynni glân, diogel a fforddiadwy drwy hwyluso'r gwaith o gysylltu 21 GW ychwanegol o ynni gwynt ar y môr, gan osod y sylfeini ar gyfer system drydan wedi'i datgarboneiddio yn y DU. Tynnwyd sylw at uwchraddio rhwydwaith trydan Pentir i Drawsfynydd yn adroddiad NESO, sef 'Beyond 2030'. Nyddai'r Prosiect yn chwarae rhan bwysig yn y gwaith o gyflawni hyn gan y byddai'n helpu i wella rhwydwaith y Grid ac yn helpu i hwyluso'r gwaith o gysylltu'r ynni gwynt ar y môr ychwanegol hwn.
- 2.2.5 Nod 'Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030: oes newydd o drydan glân' yw mynd i'r afael â'r tair prif her ynni: yr angen am gyflenwad ynni diogel a fforddiadwy, creu diwydiannau newydd hanfodol, a'r angen i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Mae Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030 yn cydnabod y bydd angen tua dwywaith cymaint o seilwaith rhwydwaith trawsyrro newydd yn y grid cenedlaethol erbyn 2030 ag sydd wedi cael ei adeiladu yn ystod y degawd diwethaf. Mae'r Cynllun Gweithredu yn cydnabod yr angen i leihau'r amser cyflawni o'r dechrau i'r diwedd ar gyfer seilwaith trawsyrro newydd er mwyn darparu'r seilwaith angenrheidiol yn brydlon i gefnogi'r gwaith o ddatblygu prosiectau cynhyrchu ynni glân.
- 2.2.6 Bydd y gwaith arfaethedig yn darparu capasiti trawsyrro ychwanegol yng ngogledd Cymru sy'n hanfodol i ddosbarthu a defnyddio dulliau cynhyrchu ynni newydd a rhai sy'n bodoli eisoes yn yr ardal. Mae'r 400 o geblau cilofolt presennol yn agos at ddiwedd eu hoes weithredol ac, oherwydd y ffordd maent wedi cael eu gosod, ni fyddai modd iddynt weithredu ar y capasiti sydd ei angen yn awr. Mae angen newid y ceblau hyn ac ystyrir

nad oes dewis arall addas yn lle newid y ceblau presennol. Ni ellir uwchraddio'r ceblau 132 cilofolt presennol i weithredu ar 400 cilofolt nac i fodloni'r capasiti sydd ei angen ar y gylched erbyn hyn. Bydd y ceblau hyn yn cael eu disodli gan 400 o geblau cilofolt newydd. Os na chaiff y ceblau eu huwchraddio, byddant yn parhau'n llai effeithlon ac ni fyddai'n bosibl trosglwyddo'r trydan a gynhyrchir i ardaloedd lle mae ei angen. Bydd y capasiti ychwanegol yn caniatáu i ynni a gynhyrchir gan ffynonellau adnewyddadwy gael ei drosglwyddo o amgylch y rhanbarth a bydd yn helpu'r llywodraeth i gyrraedd targedau ar gyfer lleihau allyriadau carbon a chyflawni Sero Net. Mae'r gwaith arfaethedig yn rhan o'r Prosiect Atgyfnerthu ehangach rhwng Pentir a Thrawsfynydd a, heb osod y ceblau dan ddaear 400 cilofolt (Kv) a 132 kV newydd (Ceblau Glaslyn) ac atgyfnerthu'r seilwaith cysylltiedig bydd y rhan hon o'r Prosiect yn creu tagfa, ac ni fydd amcanion y Prosiect yn cael eu cyflawni. Mae polisi'r Llywodraeth yn cydnabod bod angen capasiti trawsyrru ychwanegol, ac mae'n amlinellu cefnogaeth yn benodol ar gyfer prosiect Atgyfnerthu'r Llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd fel prosiect strategol a fydd yn atgyfnerthu ac yn cynyddu capasiti'r grid. Bydd y gwaith arfaethedig o fudd i'r rhanbarth drwy ddarparu cyflenwad diogel a dibynadwy o drydan.

- 2.2.7 Mae'r dogfennau a amlinellir uchod yn dangos bod cefnogaeth polisi glir ar gyfer darparu rhwydwaith trawsyrru trydan effeithlon ac effeithiol. Mae angen amlwg ar gyfer y Gwaith Arfaethedig i ddisodli hen linellau trawsyrru ac offer aneffeithlon, er mwyn darparu capasiti yn y rhwydwaith trawsyrru sy'n cael ei gydnabod gan bolisi cenedlaethol.

2.3 Gofynion Capasiti'r Cysylltiad Grid

- 2.3.1 Mae NESO hefyd wedi cyhoeddi cyfres o ddogfennau o dan y ddogfen 'Llwybr at 2030: Dyluniad rhwydwaith cyfannol i gefnogi'r gwaith o ddefnyddio ynni gwynt ar y môr ar gyfer sero net' (Gorffennaf 2022) i ymateb i uchelgeisiau Llywodraeth y DU sy'n ymwneud â gwynt ar y môr (gweler isod). Mae Crynodeb Gweithredol Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 (HND) yn cydnabod, wrth i raddfa'r defnydd o ynni gwynt ar y môr gynyddu, felly hefyd y mae'r angen am seilwaith trawsyrru ychwanegol i ddarparu'r trydan a gynhyrchir i gwsmeriaid. Mae'n datgan:

“Mae angen newid sylweddol i symud o'r capasiti presennol o 11.3 GW i 50 GW erbyn 2030, wrth gyflwyno'r ffermydd gwynt ychwanegol ar y môr eu hunain a'r rhwydwaith sydd ei angen i gysylltu a chludo'r trydan i ble y gellir ei ddefnyddio. Felly, mae meddwl yn arloesol wrth ddylunio rhwydweithiau yn bwysicach nag erioed er mwyn sicrhau bod pŵer fforddiadwy, glân a diogel yn cael ei ddarparu a'i fod yn cyflawni uchelgeisiau Llywodraeth y DU. Dim ond dechrau'r gwaith o ddarparu'r rhwydwaith trawsyrru sydd ei angen i hwyluso gwynt ar y môr 50 GW erbyn 2030 yw cyhoeddi'r HND arloesol.... Yn benodol, bydd angen lleihau'n sylweddol yr amser a gymerir i adeiladu seilwaith rhwydwaith trawsyrru ar y tir er mwyn cyflawni'r uchelgeisiau gwynt ar y môr a'r targedau sero net.”

- 2.3.2 Mae'r Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith, a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2022, yn rhan o'r gyfres o ddogfennau Llwybr at 2030. O ran Cymru, mae hyn yn nodi bod yr HND yn argymhell rhwydwaith cydlynol ar arfordir gorllewinol y wlad, a fydd yn arwain at fewnforio pŵer sylweddol i ogledd Cymru, a gofyniad i allforio'r pŵer hwn i ardaloedd o'r wlad sydd â mwy o alw ac i fodloni gofynion trosglwyddo ffiniau. Mae Tabl 3.10 yr Asesiad yn nodi bod 'ailosod y ceblau rhwng Pentir a Thrawsfynydd' ac 'Ail gylched drosglwyddo ar y llwybr presennol rhwng Pentir a Thrawsfynydd' yn opsiynau HND

hanfodol ar gyfer Cymru a De-orllewin Lloegr. Dyma'r cydrannau sy'n ganolog i'r Prosiect, sy'n cynnwys ceblau a osodwyd yn y 1960au, sy'n ffactor cyfyngol ar y gylched ac sydd bellach yn dod i ddiwedd eu hoes weithredol. Mae gosod ceblau newydd yn hanfodol er mwyn gallu cynyddu capasiti'r rhwydwaith sy'n ofynnol i gyfrannu at dargedau ynni adnewyddadwy Llywodraeth Cymru a grynhoir uchod.

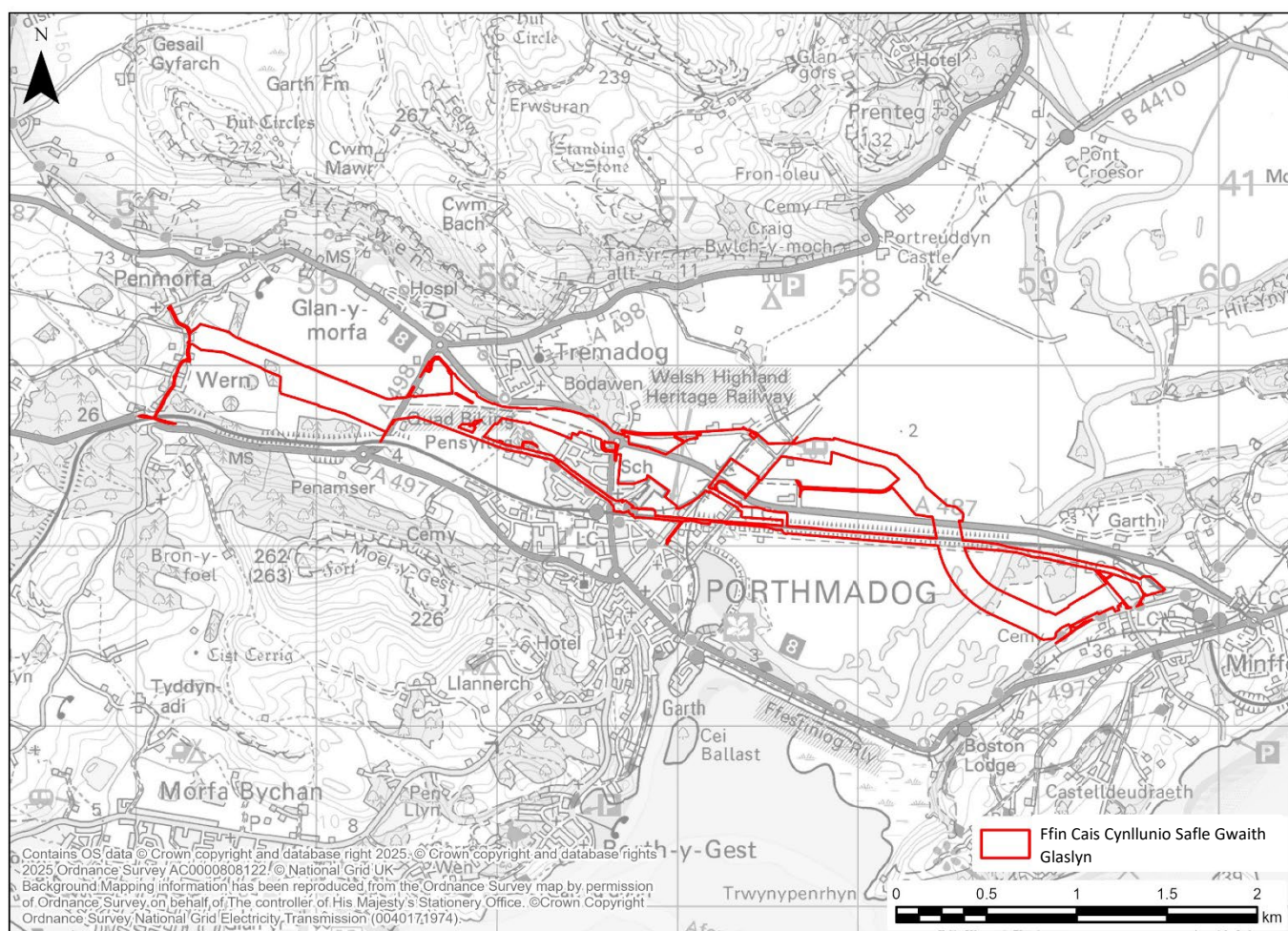
- 2.3.3 Mae'r angen am y Prosiect yn cael ei ddyrchafu ymhellach gan Ofgem, sy'n ei nodi fel un o'r prosiectau Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategol Carlam (ASTI) (Ref. 1-22). Mae prosiectau ASTI yn rhan o fframwaith cymeradwyo a chyllido rheoleiddiol newydd ar gyfer prosiectau trawsyrru ar y tir, y mae Ofgem yn nodi sy'n ofynnol i gyflawni uchelgeisiau Sero Net 2030 y Llywodraeth. Er mwyn helpu i gyflawni'r uchelgeisiau hynny, mae Ofgem wedi nodi bod angen uwchraddio capasiti'r rhwydwaith trydan yng ngogledd Cymru yn sylweddol er mwyn gallu cysylltu ffermydd gwynt newydd ar y môr.

3. Y Safle a'r Ardal Gyfagos

3.1 Disgrifiad o Safle'r Gwaith Arfaethedig

- 3.1.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig wedi'i ddiffinio gan ffin y llinell goch a ddangosir yn **Ffigur 2** ac mae yn nosbarth gweinyddol Cyngor Gwynedd. Mae safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys ardal o tua 106. ha sy'n rhedeg rhwng Compownd Selio Pennau Ceblau presennol y Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau presennol y Garth, i'r gogledd, y gorllewin ac i'r dwyrain o Borthmadog.
- 3.1.2 Mae safle'r gwaith arfaethedig tua 6km o hyd, o led amrywiol ac mae'n dilyn coridor ffordd osgoi Porthmadog ar yr A487, sy'n rhedeg tua'r dwyrain i'r gorllewin. Mae safle'r gwaith arfaethedig yn dechrau yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau Wern, i'r gorllewin o'r llwybr. Gan barhau tua'r dwyrain, mae safle'r gwaith arfaethedig yn mynd o dan Gylchfan Porthmadog, Ffordd Osgoi Porthmadog yr A487, Rheilffordd Treftadaeth Eryri, Rheilffordd Ffestiniog, i'r gogledd o Glwb Chwaraeon Madog cyn troi i'r de ac o dan Ffordd Osgoi Porthmadog yr A487 eto. Mae safle'r gwaith arfaethedig wedyn yn mynd drwy SoDdGA Glaslyn, i gyfeiriad y dwyrain tuag at Gompownd Selio Pennau Ceblau presennol Garth.
- 3.1.3 Mae safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys tir tonnog ac mae'n cael ei nodweddu gan ddefnydd tir gwledig yn bennaf gyda choetir gwasgaredig. Mae cyfran fawr yn dir Dosbarthiad Tir Amaethyddol Gradd 5 (ansawdd gwael iawn), gyda darnau bach o Radd 3a (ansawdd da i gymedrol) i'r gorllewin o Gylchfan Porthmadog ac o amgylch Compownd Selio Pennau Ceblau arfaethedig Minffordd.
- 3.1.4 Mae un adeilad rhestredig yn safle'r gwaith arfaethedig, sy'n cynnwys y Gatiau i Adeilad Rhestredig Gradd II Wern Manor, i'r gorllewin. Mae un Parc a Gardd Gofrestredig yn safle'r gwaith arfaethedig: Gardd a Pharc Cofrestredig y Wern, hefyd i'r gorllewin (a ddangosir ar **Ffigur 4.6.A.1 y Datganiad Amgylcheddol**).
- 3.1.5 Mae nifer o Hawliau Tramwy Cyhoeddus sy'n croesi ac yn rhedeg yn rhannol ar safle'r gwaith arfaethedig gan gynnwys llwybrau troed Dolbenmaen Rhif 107, Porthmadog Rhif 6,8 ac 11 a llwybrau cefylau Rhif 10 a 37 Porthmadog. Mae Llwybr Beicio Cenedlaethol 8, sy'n rhedeg drwy ganol Porthmadog, yn rhedeg yn rhannol o fewn safle'r gwaith arfaethedig (a ddangosir ar **Ffigur 4.12.3 y Datganiad Amgylcheddol**).
- 3.1.6 Mae safle'r gwaith arfaethedig mewn ardaloedd o barthau llifogydd afonydd a'r môr 2 a 3 ac mae dŵr wyneb a chysiau dŵr bach ym mharth llifogydd 2 (**Ffigur 4.8.9 y Datganiad Amgylcheddol**). Mae dwyrain a gorllewin safle'r gwaith arfaethedig mewn ardaloedd sydd wedi'u dosbarthu fel rhai sydd mewn perygl o lifogydd o afonydd a'r môr. Fodd bynnag, mae safle'r gwaith arfaethedig yn cael ei ddosbarthu fel ardal sy'n elwa o amddiffynfeydd rhag llifogydd.
- 3.1.7 Mae Ardaloedd Diogelu Mwynau yn bresennol ac maent yn cynnwys Ardal Diogelu Agregau ar gyfer agregau manyleb uchel sy'n cynnwys tywodfaen a charreg igneaidd ym mhen dwyreiniol safle'r gwaith arfaethedig. Mae Ardal Diogelu Agregau ar wahân ar gyfer llechi a charreg igneaidd o fewn 250m i safle'r gwaith arfaethedig (**Ffigur 4.7.7 y Datganiad Amgylcheddol**).

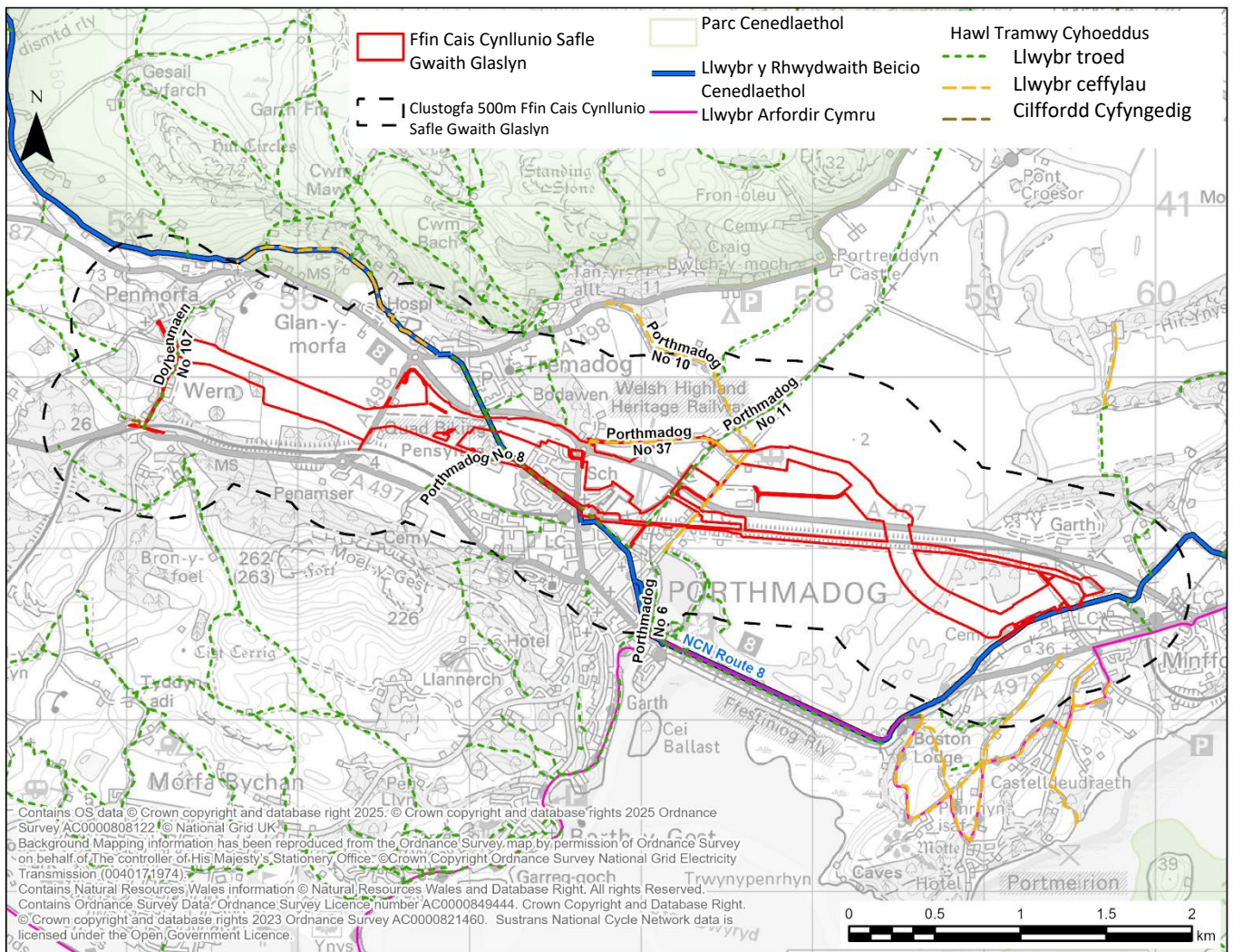
Ffigur 2: Ffin llinell goch

3.2 Disgrifiad o'r Ardal Gyfagos

- 3.2.1 Mae eiddo preswyl o fewn 500 metr (m) i safle'r gwaith arfaethedig, yn nhref Porthmadog i'r de yn bennaf, Minffordd i'r dwyrain, Tremadog i'r gogledd, a Phenmorfa i'r gogledd orllewin. Mae 32 Hawl Dramwy Gyhoeddus arall o fewn 500m i safle'r gwaith arfaethedig, a 18 o fannau agored pwrpasol. O ran y rhwydwaith ffyrdd lleol, mae'r A487 yn croesi safle'r gwaith arfaethedig yn rhannol ac mae'r A497 a'r A498 yn dod â chysylltedd pellach. Dangosir Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn **Ffigur 3** isod.

Ffigur 3: Hawliau Tramwy Cyhoeddus

- 3.2.2 Saif safle'r gwaith arfaethedig yn Aberglaslyn 'Tirwedd Hanesyddol Gofrestredig', sy'n cynnwys Traeth Mawr (yr hen aber llanw yng ngheg Afon Glaslyn, sy'n llifo i'r de o Eryri i Fae Tremadog).
- 3.2.3 Mae'r ardal o amgylch safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys tir amaethyddol Dosbarthiad Tir Amaethyddol Gradd 5 yn bennaf, er bod rhai ardaloedd o dir Gradd 3a a 3b, sydd wedi'u crynhoi'n bennaf i'r dwyrain a'r de.
- 3.2.4 Mae nifer o asedau treftadaeth ger safle'r gwaith arfaethedig. Mae'r rhain yn cynnwys dau Adeilad Rhestredig Gradd II* o fewn 700m, 17 Adeilad Rhestredig Gradd II o fewn 370m, dau Barc a Gerddi Cofrestredig o fewn 500m a Safle Treftadaeth y Byd UNESCO 70m i'r de-ddwyrain.

3.3 Dynodiadau amgylcheddol

- 3.3.1 Mae rhan o safle'r gwaith arfaethedig ger Parc Cenedlaethol Eryri, gyda ffin y Parc Cenedlaethol tua 0.25 km i'r gogledd o'r rhan ddwyreiniol.
- 3.3.2 Mae safle'r gwaith arfaethedig yn croesi SoDdGA Glaslyn i'r gorllewin o Finffordd, gydag oddeutu 1.6 ha yn cael ei effeithio'n uniongyrchol dros dro er mwyn darparu ar gyfer compownd drilio cyfeiriadol llorweddol (HDD) ar ymyl y SoDdGA ar dir ychydig yn

sychach. Mae SoDdGA Glaslyn wedi'i ddynodi oherwydd ei ddiddordeb biolegol, gan gynnwys glaswelltir gorlifdir, cynefin afonol, casgliad fasgwlaidd o blanhigion ac adar bridio, a choetir llydanddail, yn enwedig coetir gwlyb llifwaddodol. Mae'r gwaith arfaethedig hefyd yn croesi rhan fach o SoDdGA Ysbyty Bron y Garth. Mae pedwar SoDdGA arall o fewn 2 km i'r gwaith arfaethedig:

- SoDdGA Coed Tremadog, tua 0.37 km i'r gogledd-ddwyrain;
- SoDdGA Morfa Harlech, tua 0.54 km i'r de;
- SoDdGA Tiroedd a Glannau Rhwng Cricieth ac Afon Glaslyn, tua 0.80 km i'r de orllewin; a hefyd
- SoDdGA Afon Ddu, tua 1.41 km i'r gogledd.

3.3.3 Mae 10 SoDdGA arall rhwng 2 a 5 km o'r gwaith arfaethedig.

3.3.4 Mae safle'r gwaith arfaethedig hefyd yn croestorri rhan o Ardal Cadwraeth Arbennig Coedydd Derw a Safleoedd Ystlumod Meirionnydd, sydd wedi'i dynodi ar gyfer amrywiaeth o gynefinoedd gan gynnwys coetir, rhostir ac afonydd, a'r ystlum pedol lleiaf. Mae tair Ardal Cadwraeth Arbennig ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig arall o fewn 5 km i safle'r gwaith arfaethedig:

- Ardal Cadwraeth Arbennig Pen Llŷn a'r Sarnau, tua 0.54 km i'r de;
- Ardal Gwarchodaeth Arbennig Gogledd Bae Ceredigion, tua 2.94 km i'r de orllewin; a
- Ardal Cadwraeth Arbennig Morfa Harlech a Morfa Dyffryn, tua 3.18 km i'r de.

3.3.5 Mae Gwarchodfa Natur Genedlaethol Coed Tremadog tua 0.38 km i'r gogledd o ffin safle'r gwaith arfaethedig yn Nhremadog ac mae Gwarchodfa Natur Genedlaethol Morfa Harlech tua 0.84 km i'r de-ddwyrain o safle'r gwaith arfaethedig ym Minffordd, o fewn Afon Dwryd. Mae dwy Warchodfa Natur Leol, sef Gwarchodfa Parc y Borth a Gwarchodfa Pen y Banc tua 1.31 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, i'r de o Borthmadog.

3.3.6 Dangosir y safleoedd statudol yn **Ffigur 4.5.1 a Ffigur 4.5.2 y Datganiad Amgylcheddol**.

3.3.7 Mae 41 o safleoedd anstatudol wedi'u dynodi ar gyfer cadwraeth sydd o fewn radiws o 2 km i safle'r gwaith arfaethedig. Mae dau o'r rhain yng ngorllewin safle'r gwaith arfaethedig, sef Ty'n-y-berllan a Choed Bryn-twr. Mae'r rhain wedi'u dynodi'n Safleoedd Bywyd Gwyllt posibl ac wedi'u nodi oherwydd eu gwerth bioamrywiaeth ar lefel leol, gan eu bod yn hysbys i amrywiaeth eang o rywogaethau a/neu gynefinoedd gwarchodedig ac ecolegol bwysig neu fod ganddynt y potensial i'w cefnogi.

3.3.8 Mae 9 Safle Bywyd Gwyllt o fewn 2 km, ac nid oes yr un o'r rhain yn safle'r gwaith arfaethedig. Mae 30 o safleoedd eraill o fewn 2 km, gyda'r rhan fwyaf wedi'u crynhoi i'r de ac i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig. Mae dau o'r rhain (Ty'n-y-berllan a Choed-Bryn-Twr/Wern) ym mhen gorllewinol safle'r gwaith arfaethedig.

3.3.9 Mae dwy ardal o Goetir Hynafol yn safle'r gwaith arfaethedig, un yn y pen gorllewinol yn agos at Gompownd Selio Pennau Ceblau Wern, a'r llall yn agos at y canol.

3.3.10 Dangosir lleoliadau'r safleoedd anstatudol hyn sydd wedi'u dynodi ar gyfer cadwraeth natur yn **Ffigur 4.5.3. y Datganiad Amgylcheddol**

- 3.3.11 Wrth i'r gwaith arfaethedig fynd o dan Afon Glaslyn, maent yn mynd drwy ardal sydd â pherygl uchel o lifogydd o afonydd a pherygl isel o lifogydd o'r môr yn unol â Map Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer Cynllunio (Ref. 1-2423). Mae ardaloedd anghysbell hefyd lle mae perygl uchel, canolig ac isel o lifogydd o ddŵr wyneb a chrysiau dŵr bach ar hyd llwybr y gwaith arfaethedig.

3.4 Dyraniadau a Dynodiadau Polisi Cynllunio Lleol

- 3.4.1 Gan fod safle'r gwaith arfaethedig o fewn ffin weinyddol Cyngor Gwynedd, mae Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (Ref. 1-24) ('y CDLI') a'r Map Cynigion wedi cael eu hadolygu.
- 3.4.2 Yn union i'r gogledd o Gylchfan Porthmadog, ac i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig rhwng Porthmadog a Minffordd, mae'r gwaith arfaethedig yn Ardal Tirwedd Arbennig Aber Afon Glaslyn ac Afon Dwyrdd. Mae hyd a lled gorllewinol safle'r gwaith arfaethedig hefyd yn rhannol o fewn Ardal Tirwedd Arbennig Porthmadog a Bae Tremadog. Mae'r rhain wedi'u dynodi'n Ardaloedd Tirwedd Arbennig o dan Bolisi AMG2 y Cynllun Datblygu Lleol: Ardaloedd Tirwedd Arbennig.
- 3.4.3 Mae'r gwaith arfaethedig yn mynd tua 50m i'r gogledd o ardal o Fannau Agored Gwarchodedig ym Mhorthmadog i'r de o'r rheilffordd sy'n cael ei hadnabod fel 'Rhandiroedd', sydd wedi'i dynodi o dan Bolisi Cynllun Lleol ISA4: Diogelu'r Man Agored Presennol. Mae'r Man Agored Gwarchodedig hwn yn cael ei ddefnyddio fel rhandiroedd ar hyn o bryd.
- 3.4.4 Mae Compownd Selio Pennau Ceblau presennol y Garth, sydd wedi'i leoli ar ben dwyreiniol safle'r gwaith arfaethedig, mewn Parth Byffer Safle Mwynau, sydd wedi'i ddyrannu o dan Bolisi MWYN 5: Clustogfeydd o amgylch Safleoedd Mwynau.
- 3.4.5 Nid oes dyraniadau tai na dyraniadau cyflogaeth ar safle'r gwaith arfaethedig.

3.5 Hanes Cynllunio Perthnasol

- 3.5.1 Cynhaliwyd adolygiad o gofrestr cynllunio ar-lein Cyngor Gwynedd (Ref. 1-25) ar 6 Mehefin 2025 i sefydlu'r hanes cynllunio sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig, a thir o fewn 2 km i safle'r gwaith arfaethedig. Mae'r chwiliad hanes cynllunio yn cynnwys ceisiadau am ddatblygiadau mawr a gyflwynwyd ac sy'n aros am benderfyniad ar hyn o bryd, neu'r rhai a gymeradwywyd yn ystod y pum mlynedd diwethaf, neu'r rhai sy'n debyg o ran natur i'r gwaith arfaethedig. Mae ceisiadau, fel newid defnydd neu geisiadau gan ddeiliaid tai, wedi cael eu heithrio o'r chwiliad. **Mae Tabl 3-1** isod yn rhoi manylion y ceisiadau hyn.

Mae Tabl 3-1 Hanes Cynllunio

Defnydd Cyfeiriad	Disgrifiad	Statws	Lleoliad y safle	Pellter o Safle'r Gwaith Arfaethedig
C18/0520/44/LL	Cais i ddymchwel adeilad presennol a chodi gwesty gyda bwyty a bar atodol ynghyd â gwaith cysylltiedig, gan gynnwys addasu'r fynedfa bresennol i gerbydau, creu mannau parcio, tirlunio a darparu storfa finiau (cynllun diwygiedig).	Cymeradwywyd (31/05/2021)	(Mapeley Steps Ltd & Premier Inn Hotels Ltd) (Mapeley Steps Ltd & Premier Inn Hotels Ltd)	0.6 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig
C19/0212/44/LL	Cais llawn i ddatblygu safle presennol yn 5 depo tanwydd newydd drwy gadw tanciau presennol a gosod 5 tanc newydd, ailstrwythuro'r safle i greu mannau parcio, creu mynediad newydd a datblygiadau cysylltiedig eraill.	Cymeradwywyd (31/08/2020)	Stad Ddiwydiannol Penamser, Porthmadog, LL49 9NZ	0.24 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, ym Mhorthmadog
C20/0244/08/LL	Mae'r datblygiad canlynol o fewn ffiniau Awdurdod Cynllunio Lleol Cyngor Gwynedd: 1) Adeiladu Tŷ Pen Twannel y Gorllewin (gan gynnwys y compownd adeiladu cysylltiedig) yn Garth a'r trac mynediad parhaol. Mae'r datblygiad canlynol o fewn ffiniau Awdurdod Cynllunio Lleol Parc Cenedlaethol Eryri: 2) Adeiladu Tŷ Pen Twannel y Dwyrain (gan gynnwys y compownd adeiladu cysylltiedig), compownd selio pennau a mynediad parhaol yng Nghilfor. 3) Compownd selio pennau newydd ar ochr ddwyreiniol Aber Afon Dwyrdd i gysylltu'r ceblau tanddaearol â'r llinell uwchben. Nid oes angen caniatâd cynllunio ffurfiol ar gyfer y datblygiad canlynol: Byddai'r cynigion hyn yn caniatáu adeiladu twannel tanddaearol sy'n cynnwys ceblau trydan a	Cymeradwywyd (18/12/2020)	Compownd Selio Pennau Tir Ger Garth, Minffordd, Penrhyndeud raeth	Yn safle'r gwaith arfaethedig ym Minffordd

Defnydd Cyfeiriad	Disgrifiad	Statws	Lleoliad y safle	Pellter o Safle'r Gwaith Arfaethedig
	thynnu 10 peilon presennol a llinellau uwchben cysylltiedig o bob rhan o Aber Afon Dwyrdd.			
C23/0083/44/LL	Dymchwel adeilad Meddygfa Madog i ailddatblygu 8 o fflatiau byw'n annibynnol i bobl dros 55 oed (2 i fod yn fforddiadwy) gyda gwasanaethau gofal ychwanegol	Yn aros i'w ystyried (Dilyswyd 09/02/2023)	Canolfan Iechyd Porthmadog, Porthmadog, LL49 9NU	0.3 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, ym Mhorthmadog
C23/0201/08/LL	Codi 41 o anheddau fforddiadwy a datblygiadau cysylltiedig	Cymeradwywyd (24/04/2023)	Tir ger Trem Y Moelwyn, Penrhyndeud raeth. Gwynedd,	1.1 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, ym Minffordd
C23/0549/08/LL	Codi 8 uned busnes/diwydiannol hyblyg newydd (Dosbarth defnydd B1, B2, B8) gyda meysydd parcio a thirlunio cysylltiedig	Cymeradwywyd (06/09/2023)	Tir ym Mharc Busnes Eryri, Penrhyndeud raeth, LL48 6LD	0.5 km i'r de-ddwyrain o Gompownd Selio Pennau Ceblau Wern
C24/0876/44/LL	Maes parcio cyhoeddus arfaethedig i 30 o geir	Yn aros i'w ystyried (Dilyswyd 22/10/2024)	25 Cefn London, Porthmadog, Gwynedd, LL49 9NN	0.4 km i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, ym Mhorthmadog

- 3.5.2 Mae'r rhan fwyaf o'r ceisiadau a restrir yn **Nhabl 3-1** y tu allan i safle'r gwaith arfaethedig ac nid ydynt yn effeithio ar y gwaith arfaethedig, ac ni fyddent yn cael eu heffeithio ganddynt chwaith. Mae cyfeirnod y cais 'C20/0244/08/LL' o fewn ffin safle'r gwaith arfaethedig ym Minffordd ac mae'n cynnwys Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri (EVIP) y National Grid. Byddai gan y Tŷ Pen Twannel ym Minffordd a ganiatawyd, sy'n rhan o'r prosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri, gysylltiad â'r gwaith arfaethedig ac eglurir hyn yn fanylach yn Adran 4.4 y Datganiad Cynllunio hwn.
- 3.5.3 Nid oes Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol na Cheisiadau gyda Gorchmynion Cydsyniad Datblygu o fewn radiws o 5 km i ardal safle'r gwaith arfaethedig.

4. Y Gwaith Arfaethedig

4.1 Cyflwyniad

- 4.1.1 Fel yr amlinellwyd ym Mhennod 1 y Datganiad Cynllunio hwn, ceisir caniatâd cynllunio ar gyfer y gwaith arfaethedig canlynol:

“Ymestyn Compownd Selio Pennau Ceblau presennol Wern, disodli Ceblau Glaslyn a'r seilwaith cysylltiedig ag adrannau 400 kV newydd (cylched 'mewndirol' A a chylched 'arfordirol' B) rhwng Compownd Selio Pennau Ceblau Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd. Compownd Selio Pennau Ceblau newydd a Thŷ Pen Twnnel a ganiatawyd yn flaenorol gan brosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri (codi uchder y llawr) ym Minffordd, tynnu Compownd Selio Pennau Ceblau presennol y Garth a chael gwared â rhannau diangen o'r ceblau 400 kV a 132 kV presennol a gwneud rhannau diogel o Geblau Glaslyn diangen a adawyd yn y fan a'r lle.

- 4.1.2 Mae'r gwaith hwn yn cael ei grynhoi isod a'i ddisgrifio'n fanylach ym **Mhennod 2 Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Gwaith Ceblau Glaslyn.**

4.2 Compownd Selio Pennau Ceblau Wern

- 4.2.1 Byddai Compownd Selio Pennau Ceblau presennol y Wern yn cael ei addasu i ddarparu ar gyfer 12 cebl newydd a fyddai'n cynnwys dau gylched ceblau yr un yn cynnwys tri cham, gyda dau gebl fesul cam.
- 4.2.2 Mae'r gwaith i Gompownd Selio Pennau Ceblau Wern yn cynnwys sylfeini newydd ar gyfer offer foltedd uchel a gwaith dur cynnal, offer trydanol foltedd uchel, ataliwr ymchwydd, switsys daear a selio pennau ceblau. Byddai'r gwaith hwn yn gofyn am estyniad i'r Compownd Selio Pennau Ceblau presennol, gan gynnwys estyniad i'r mat pridd (rhwydwaith o ddargludyddion metelig wedi'u claddu'n fas). Byddai draenio, mynediad a llawr caled hefyd yn rhan o'r gwaith. Byddai'r compownd yn cael ei ymestyn i'r dwyrain, gan gynyddu'r maint o oddeutu 50 m erbyn 23 m, i 52 m erbyn 49 m. Byddai llinell bresennol y ffens yn cael ei thynnu a ffens 2.4 m o uchder newydd yn cael ei gosod o amgylch yr ôl troed mwy. Byddai angen tynnu rhai coed i'r dwyrain o'r Compownd Selio Pennau Ceblau presennol er mwyn darparu ar gyfer yr estyniad.
- 4.2.3 Byddai ffordd fynediad barhaol newydd yn cael ei hadeiladu o'r gorllewin i'r A498, tua 1.26 km o hyd a 5m o led. Byddai'r ffordd newydd yn rhoi mynediad i'r Compownd Selio Pennau Ceblau ar hyd y ffin ddwyreiniol drwy gât 6m o led sy'n cael ei gweithredu â llaw. Byddai'r ffordd fynediad yn pasio o amgylch ffin ogleddol y Compownd, i'r gorllewin o'r Compownd lle byddai'n cael ei rhannu'n ddwy ran fer gan greu man addas a fyddai'n caniatáu i gerbydau droi. Byddai pedair gât yn cael eu codi ar hyd y ffordd fynediad, y cyntaf ger y fynedfa o'r A498, un ar ôl y groesfan ffos gyntaf a dwy gât arall ar ôl yr ail groesfan ffos. Byddai'r ffordd fynediad newydd yn cysylltu â dwy fynedfa bresennol, 180 m a 280 m i'r dwyrain o'r Compowndiau Selio Pennau Ceblau estynedig, sy'n darparu mynediad i'r caeau i'r gogledd o Nant yr Afon-oer. Byddai ffos hidlo yn rhedeg ochr yn ochr â'r ffordd fynediad o'r Compownd Selio Pennau Ceblau i'r A498 a byddai'n cynnwys cefnurfiau wrth groesfannau ffos a siambrau archwilio 450 mm achlysurol.

4.3 Ceblau Glaslyn

- 4.3.1 Byddai'r ceblau 132 kV diangen a'r ceblau 400 kV yn cael eu tynnu'n rhannol, gyda rhai adrannau'n cael eu gadael yn eu lle oherwydd sensitifrwydd ecolegol ac amwynder fel y nodir isod ac fel y dangosir yn Ffigur 4.2.2 y Datganiad Amgylcheddol.
- 4.3.2 Mae'r ceblau presennol yn defnyddio papur sy'n cynnwys olew fel deunydd inswleiddio thermol a thrydanol a chedwir yr olew dan wasgedd gan danciau sydd wedi'u gosod ar hyd y llwybr. Mae tynnu ceblau diangen yn gofyn am gloddio'r ceblau yn y ddaear yn llawn ac felly mae'n cael ei osgoi mewn ardaloedd lle gallai hyn achosi difrod i gynefinoedd sensitif, fel mewn safleoedd dynodedig, neu lle byddai'n tarfu ar rywogaethau gwarchodedig lle gellir osgoi hyn yn rhesymol. Pan fydd ceblau presennol yn cael eu gadael yn y fan a'r lle, byddant yn cael eu torri mewn lleoliadau sydd wedi'u pennu ymlaen llaw (mannau isel a chilfachau uno), eu draenio o olew a'u puro drwy fflysio â nitrogen i echdynnu cymaint o olew â phosibl cyn cael eu capio. Mae'r ceblau hyn sydd wedi'u torri a'u capio wedyn yn cael eu cadw mewn pyllau monitro. Bydd pyllau monitro'n cael eu gosod gyda swmpau i gasglu unrhyw olew sy'n dianc. Bydd ymweliadau monitro rheolaidd yn cael eu cynnal i dynnu'r olew a gasglwyd. Bydd yr ymweliadau hyn yn digwydd bob pedwar mis i ddechrau, gan ostwng i chwe mis ac yna bob blwyddyn. Bydd canlyniadau'r gwaith monitro yn sefydlu'r drefn fonitro am gyfnod o tua 10 mlynedd.
- 4.3.3 Mae llwybr y ceblau newydd tua 6 km o hyd ac mor uniongyrchol â phosibl gan ystyried cyfyngiadau amgylcheddol a thechnegol. Ar y cyfan, mae llwybr y cebl yn croesi caeau amaethyddol, er ei fod hefyd yn croesi ffyrdd, rheilffyrdd a chyrsiâu dŵr.
- 4.3.4 Byddai'r ceblau newydd yn cael eu gosod mewn pibellau naill ai drwy dechnegau torri ffos agored neu ddi-ffos. Byddai'r dechneg torri ffos agored arfaethedig yn golygu torri ffosydd ac ôl-lenwi, a fyddai'n cael ei defnyddio ar gyfer tua hanner llwybr y cebl. Y dechnoleg ddi-ffos arfaethedig fyddai Dril Cyfeiriadol Llorweddol, a fyddai'n cael ei ddefnyddio ar gyfer hanner arall llwybr y cebl lle mae'n croesi ffyrdd, rheilffyrdd ac afonydd. Byddai darnau bach o gebl sy'n arwain i'r cilfachau uno a Chompowndiau Selio Pennau Ceblau Wern a Minffordd yn cael eu gosod drwy gladdu uniongyrchol.
- 4.3.5 Bydd y ceblau 400kV newydd yn geblau polyethylen croes-gysylltiol (XLPE), nad ydynt yn cynnwys olew na phapur sy'n cynnwys olew. Nid oes angen tanciau olew arnynt ac nid oes perygl y bydd olew'n dianc yn ystod y gwaith gosod, gweithredu na phan fyddant yn ddiangen.
- 4.3.6 Bydd hyd ceblau newydd yn cael eu cludo i'r safleoedd gosod ar ddrymiau. Bydd pob rhan o gebl yn cael ei 'uno' i'r nesaf. Mae uno ceblau yn weithgaredd sy'n cael ei reoli'n ofalus ac sy'n gofyn am amodau glân iawn er mwyn osgoi halogi'r cebl a'r perygl o fethu, yn ogystal â pheryglu gweithrediad. Mae ceblau'n cael eu huno mewn cilfachau uno lle mae'r uniadau'n cael eu selio ar ôl eu cwblhau ac yna'n cael eu claddu. Mae'r dyluniad wedi ystyried hyd y ceblau, y mynedfeydd a'r cyfyngiadau cludo wrth osod cilfachau uno ar hyd y llwybr.
- 4.3.7 Mae rhagor o fanylion am ddatgomiynu a gosod ceblau ar gael yn **Adran 2.3 Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Gwaith Ceblau Glaslyn**.

4.4 Compownd Selio Pennau Ceblau Garth

- 4.4.1 Bydd Compownd Selio Pennau Ceblau Garth yn ddiangen pan fydd ceblau prosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri yn cysylltu â'r ceblau newydd yng Nghompownd Selio

Pennau Ceblau Minffordd. Yn absenoldeb y Prosiect hwn, byddai'r prosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri yn cynnwys tynnu'r gantri tal yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau Garth ond byddai'r Compownd yn cael ei gadw a'i ymestyn.

- 4.4.2 Fel rhan o'r gwaith arfaethedig, byddai'r holl seilwaith yng nghompownd Selio Pennau Ceblau'r Garth yn cael ei dynnu i ddyfnder o 1m, gan gynnwys gwasanaethau tanddaearol, sylfeini, daearu a deunyddiau gronynnog platfform; a byddai'r ardal yn cael ei hadfer. Byddai'r gwaith tirweddu'n cynnwys plannu coetir, ymyl coetir, prysgwydd a glaswelltir.

4.5 Tŷ Pen Twnnel Minffordd a'r Compownd Selio Pennau Ceblau

- 4.5.1 Mae Tŷ Pen Twnnel Minffordd yn ffurfio rhan o'r prosiect Darpariaeth Effaith Weledol ym Minffordd, o ffordd ddiennw i'r gorllewin o Dir y Chwarel a chyffordd Rhes Osmond. Pan ddechreuwyd y prosiect Darpariaeth Effaith Weledol, cynigiwyd y ceblau Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol i gysylltu â Cheblau Glaslyn presennol yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau Garth.
- 4.5.2 Mae Prosiect Atgyfnerthu'r Llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd yn gyfle i resymoli a lleihau faint o seilwaith trydan sydd yn ardal Minffordd a Garth. I ddechrau, bwriad prosiect Darpariaeth Effaith Weledol oedd cysylltu Tŷ Pen Twnnel Minffordd â cheblau tanddaearol i Gompownd Selio Pennau Ceblau Garth, lle mae'r Ceblau Glaslyn presennol yn dod i ben. Fodd bynnag, drwy newid Ceblau Glaslyn, mae'r ceblau newydd yn gallu cysylltu â cheblau tanddaearol Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol yn agos at Dŷ Pen Twnnel Minffordd. Wrth gymharu'r dull hwn â chynnig i atgynhyrchu cysylltiad presennol Ceblau Glaslyn yn Nghompownd Selio Pennau Ceblau Garth, gellir sicrhau'r manteision canlynol:
- Gall ceblau newydd Glaslyn ddod i ben yn agos at Dŷ Pen Twnnel Minffordd, sy'n golygu bod angen hyd cyffredinol byrrach o geblau o dan y ddaear rhwng Wern a'r cysylltiad â cheblau o dan y ddaear y Ddarpariaeth Effaith Weledol.
 - Gall y ceblau Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol gysylltu â'r Ceblau Glaslyn newydd yn agos at Dŷ Pen Twnnel Minffordd, sy'n golygu bod angen hyd cyffredinol byrrach o geblau dan y ddaear Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol o'r Tŷ Pen Twnnel a bydd Compownd Selio Pennau Ceblau Garth yn ddiangen a gellir eu tynnu.
- 4.5.3 Mae'r ddau fath o gebl yn gwbl gydnaws o ran perfformiad a nodweddion trydanol ond ni ellir eu cysylltu (uno) o dan y ddaear yn y ffordd a ddisgrifir ar gyfer rhannau o geblau newydd Glaslyn. Bydd Ceblau Glaslyn newydd yn cysylltu â cheblau tanddaearol Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol drwy Gompownd Selio Pennau Ceblau newydd yn agos at Dŷ Pen Twnnel Minffordd. Bydd hyn yn rhan o un gosodiad gan National Grid a fydd yn cynnwys y Compownd Selio Pennau Ceblau a Thŷ Pen Twnnel Minffordd.
- 4.5.4 Bydd Compownd Selio Pennau Ceblau arfaethedig Minffordd yn cael ei adeiladu ar dir y nodwyd yn flaenorol ar gyfer gwaith tirweddu i'r gogledd o Dŷ Pen Twnnel Minffordd a ganiatawyd o dan Ddarpariaeth Effaith Weledol Eryri. Mae hyn yn golygu na ellir gweithredu'r gwaith tirweddu hwn fel rhan o'r caniatâd cynllunio presennol ar gyfer Tŷ Pen Twnnel Minffordd fel y cymeradwywyd. Mae cynnig tirwedd diwygiedig wedi cael ei gynnwys yn y Cais Cynllunio ar gyfer gwaith Ceblau Glaslyn.

- 4.5.5 Ar wahân, mae dau newid dylunio arfaethedig i Dŷ Pen Twannel Minffordd sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig. Y cyntaf yw bod angen i lefel y llawr gwaelod gynyddu 1m o'r hyn sydd yn y caniatâd cynllunio presennol a roddwyd i Brosiect Darpariaeth Effaith Weledol Tŷ Pen Twannel Minffordd er mwyn mynd i'r afael â'r perygl o lifogydd. Mae'r newid yn angenrheidiol gan fod y caniatâd cynllunio'r Tŷ Pen Twannel a roddwyd yn deillio o waith modelu gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn dangos mwy o berygl llifogydd na'r hyn a gynghorwyd ac a gymeradwywyd yn flaenorol.
- 4.5.6 Yr ail newid i'r dyluniad yw bod dyluniad siafft y twunnel a ddangosir ar y lluniad cymeradwy PDD-33494-ARC-206 yng nghais cynllunio Tŷ Pen Twannel Minffordd yn gylchol ond yn awr cynigir ei fod yn sgwâr. Mae'r twunnel a'r siafft yn cynnwys datblygiad a ganiateir ond mae gorchudd siafft y twunnel a mynediad i'r siafft yn cael eu dangos ar luniadau cynllunio Tŷ Pen Twannel Minffordd.
- 4.5.7 Dimensiynau'r Tŷ Pen Twunnel arfaethedig yw 15.18 m x 12.17 m x 5.87 o uchder. Pennir maint Tŷ Pen Twunnel gan y gofyniad am offer mecanyddol a thrydanol i awyru a chael mynediad i'r twunnel a siafft y twunnel.
- 4.5.8 Bydd gwaith Compownd Selio Pennau Ceblau Minffordd yn cynnwys sylfeini newydd, strwythurau selio pennau ceblau, gwaith dur a gwaith foltedd uchel a mat pridd. Bydd cafnau ceblau'n rhedeg o'r Tŷ Pen Twunnel i ochr ddwyreiniol y Compownd Selio Pennau Ceblau er mwyn gallu gosod ceblau'r Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol . Bydd cafnau ceblau hefyd yn rhedeg o'r tu mewn i ffens y ffin orllewinol i ochr orllewinol y Compownd er mwyn gallu gosod Ceblau Glaslyn. Mae caniatâd cynllunio wedi'i roi o'r blaen ar gyfer ffens werdd a brown yn Nhŷ Pen Twunnel Minffordd. Mae'r cais cynllunio hwn yn gofyn am ganiatâd ar gyfer ffens lwyd o amgylch y safle cyfan i gyd-fynd â'r offer a'r strwythurau arfaethedig a fydd yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd.
- 4.5.9 Mae rhagor o fanylion am Dŷ Pen Twunnel a Chompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd ar gael yn **Adran 2.3 Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Gwaith Ceblau Glaslyn**.

4.6 Mynediad

Mynediad yn ystod y Gwaith Adeiladu

- 4.6.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig, ffyrdd mynediad dros dro, pwyntiau mynediad i'r safle, pwyntiau mynediad i gompowndiau, cegau cloch pwyntiau mynediad ac ardaloedd troi i'w gweld yn Ffigur 4.2.3 y Datganiad Amgylcheddol.
- 4.6.2 Yn ystod y cam adeiladu, byddai amrywiaeth o gerbydau'n mynd i safle'r gwaith arfaethedig, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, gloddwyr, craeniau symudol mawr, tryciau tipio mawr, cerbydau llwytho hir ac isel, llwythi anwahanadwy anghyffredin i ddanfôn drymiau ceblau mawr, craeniau (i drin deunyddiau ynghyd â gosod y manau croesi a thynnu'r pontydd ceblau presennol), lorïau concriid, rigiau drilio, tanceri slyri, ac offer weldio pibellau.
- 4.6.3 Ar ôl cwblhau'r gwaith adeiladu, byddai'r ffyrdd mynediad dros dro yn cael eu tynnu, byddai unrhyw waliau cerrig, ffensys bywyd gwyllt a chyrbau yn cael eu hailosod, a byddai unrhyw farciau adeiladu ar y ffordd neu arwyddion traffig yn cael eu tynnu.
- 4.6.4 Yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau'r Wern, byddai ffordd fynediad barhaol newydd yn cael ei hadeiladu o'r gorllewin i'r A498 i gefnogi'r gwaith o ddarparu'r offer a'r peiriannau sydd eu hangen ar gyfer y gwaith.

- 4.6.5 Bydd mynediad i safle Compownd Selio Pennau Ceblau a Thŷ Pen Twannel Minffordd drwy ffordd fynediad barhaol newydd, o'r ffordd ddi-enw i'r gorllewin o gyffordd Lôn y Chwarel a Theras Osmond, a ganiatawyd yn flaenorol o dan y Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol. Bydd y mynediad tua 30m o hyd ac wedi'i gyfeirio i gyfeiriad cyffredinol y gogledd-orllewin. Bydd gatiau tebyg i rai fferm 6m yn ôl o'r fynedfa fynediad yn sicrhau diogelwch. Bydd mynediad i'r ardal weithredol drwy gatiau awtomatig gyda rheolaethau mynediad i'w defnyddio gan unigolion awdurdodedig National Grid.

Mynediad Gweithredol

- 4.6.6 Byddai modd cael mynediad i Gompownd Selio Pennau Ceblau y Wern o'r dwyrain drwy'r ffordd fynediad barhaol newydd o'r A498.
- 4.6.7 Bydd mynediad i Dŷ Pen Twannel a Chompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd drwy ffordd ddi-enw i'r gorllewin o gyffordd Lôn y Chwarel a Theras Osmond, a ganiatawyd yn flaenorol o dan y Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol.

4.7 Gweithgareddau Adeiladu

Trosolwg

- 4.7.1 Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r gweithgareddau adeiladu tebygol sy'n ofynnol fel rhan o'r gwaith arfaethedig. Mae disgrifiad manwl pellach o'r gweithgareddau adeiladu sy'n debygol o fod yn ofynnol wedi'i nodi yn Adran 2.4 **Pennod 2 Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Gwaith Ceblau Glaslyn.**
- 4.7.2 Bydd gosod ceblau newydd yn defnyddio cyfuniad o ddulliau torri agored a Drilio Cyfeiriadol Llorweddol. Dangosir yr ardaloedd lle byddai pob techneg yn cael ei defnyddio yn **Ffigur 4.2.2 y Datganiad Amgylcheddol.**
- 4.7.3 Yn ystod y cam adeiladu, bydd gofyn i'r Contractwr a benodwyd weithredu o dan Gynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu manwl sy'n benodol i'r safle. Fan leiaf, bydd yn gweithredu'r mesurau lliniaru a nodir yn Natganiad Amgylcheddol Glaslyn. Bydd y Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu yn nodi amrywiaeth o fesurau rheoli i reoli effeithiau amgylcheddol posibl y gwaith adeiladu, gan gynnwys rheoli sŵn, llwch, dŵr ffo wyneb, rheoli gwastraff a llygredd, ac yn nodi cyfrifoldebau ar gyfer paratoi a gweithredu'r Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu.

Cynllun y Safle Adeiladu

- 4.7.4 Byddai'r prif gompownd adeiladu i'r gorllewin o'r A498. Byddai'n oddeutu 1.9 ha ac wedi'i rannu'n ddwy ran. Byddai'r rhan orllewinol yn cynnwys mannau gosod a phentyrrau stoc. Byddai'r rhan ddwyreiniol yn cynnwys swyddfeydd, cyfleusterau iechyd a lles, man gosod a lle parcio i gerbydau. Byddai'r compownd yn cael ei ddiogelu drwy ffensys rhwylllog agored gyda physt pren a thri phorthdy, un ar bob pen i'r compownd ac un yn y canol. Byddai modd cyrraedd rhan orllewinol y compownd drwy ddwy gât ffens rhwyll ddwbl 10 m, un tua'r gorllewin ac un yng nghanol y compownd. Byddai dwy gât rhwyll ddwbl 7m yn cael eu gosod ar gyfer y rhan ddwyreiniol a byddai system unffordd yn cael ei rhoi ar waith lle byddai staff yn dod i mewn drwy'r giât ddwyreiniol ac yn gadael drwy'r gât ganolog.

- 4.7.5 Byddai'r ddwy gât i'r man gosod yn cael eu defnyddio gan gerbydau nwyddau trwm, lorïau cymalog a Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin i ddanfôn deunyddiau ac offer. Byddai'r ddau yn cael mynediad ar hyd ffordd dros dro o'r A498.
- 4.7.6 Byddai angen compownd arwynebedd llawr caled ar bob rhan o Ddrilio Cyfeiriadol Llorweddol; un compownd fyddai'r safle drilio a byddai'n cynnwys pwll lansio, a'r llall fyddai safle gadael a byddai'n cynnwys pwll derbyn. Er mwyn hwyluso'r gwaith hwn, byddai angen 13 o gyfansoddion Drilio Cyfeiriadol Llorweddol. Mae angen odrif o gyfansoddion gan fod y ceblau wedi'u rhannu'n ddau grŵp yn Ysgol Eifionydd sydd angen dau safle drilio ar wahân, ond maent yn rhannu safle ymadael i'r gogledd o Ffordd Osgoi Porthmadog yr A487.
- 4.7.7 Mae angen chwe man gweithio ar y cyd ar gyfer y gwaith arfaethedig. Byddai'r rhain fel arfer yn y compowndiau Drilio Cyfeiriadol Llorweddol yn y lleoliadau canlynol neu wrth eu hymyl:
- Yn union i'r gogledd o'r prif gompownd adeiladu rhwng ffyrdd mynediad y compownd.
 - Y Compownd Drilio Cyfeiriadol Llorweddol i'r de o Ffordd Osgoi Porthmadog yr A487 ac i'r gogledd o'r Cyt.
 - I'r de-ddwyrain o Gylchfan Porthmadog.
 - Rhwng Rheilffordd Ucheldir Cymru a Chlwb Chwaraeon Madog.
 - I'r gogledd o Ffordd Osgoi Porthmadog yr A487 ac i'r dwyrain o Glwb Chwaraeon Madog.
 - I'r de-ddwyrain o Gompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd.
- 4.7.8 Mae rhagor o fanylion am gynllun y safle adeiladu ar gael yn **Adran 2.4 Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol**: Gwaith Ceblau Glaslyn a Ffigur 4.2.3 y Datganiad Amgylcheddol.

Rhaglen Adeiladu

- 4.7.9 Byddai'r gwaith adeiladu'n digwydd dros gyfnod o tua thair blynedd i gyd-fynd â'r Prosiect. Byddai'r gwaith adeiladu'n digwydd fesul cam, a fydd yn cynnwys gweithgareddau sy'n cael eu hamlinellu yn **Nhabl 4-1** isod.

Tabl 4-1 Rhaglen adeiladu Glaslyn

	2026				2027				2028				2029				2030	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Gwaith cyn adeiladu																		
Adeiladu																		
Comisiynu																		
Datgomiynu Ceblau																		
Datgomiynu																		

4.7.10 Ymgwymerir â nifer o weithgareddau yn y camau a amlinellir uchod, gan gynnwys:

- Gwaith cyn adeiladu – paratoi'r safle, cynlluniau rheoli, caffael, dylunio, hysbysiadau, lliniaru ecolegol a chlirio llystyfiant.
- Adeiladu – compowndiau (prif gompownd a chompownd adeiladu), mynedfeydd dros dro a pharhaol, ffyrdd cludo, compowndiau Drilio Cyfeiriadol Llorweddol, croesfannau, gosod pibellau a cheblau, Compowndiau Selio Pennau Ceblau Wern a Minffordd.
- Comisiynu'r ceblau arfaethedig.
- Datgomisiynu ceblau - tynnu'r ceblau 132kV a 400kV presennol.
- Gwaith clirio - tynnu'r holl strwythurau dros dro, compowndiau adeiladu, ffensys ac offer, adfer yr uwchbridd a'r dirwedd.

Staff Adeiladu ac Oriau Gwaith

- 4.7.11 Bydd nifer y staff ar y safle gwaith Glaslyn yn amrywio yn ôl y cam adeiladu a'r gweithgareddau sy'n cael eu gwneud. Bydd nifer cyfartalog y staff ar safle gwaith Glaslyn rhwng saith swydd cyfwerth ag amser llawn, a 28 swydd cyfwerth ag amser llawn ar ei anterth.
- 4.7.12 Yn gyffredinol, bydd gweithgareddau adeiladu'n cael eu gwneud rhwng 7am a 7pm o ddydd Llun i ddydd Gwener (gan gynnwys awr i osod ac awr i gau'r safle) ac 8am a 6pm ar ddydd Sadwrn. Ni fydd unrhyw waith yn cael ei wneud ar ddydd Sul oni bai fod cytundeb ymlaen llaw gyda'r awdurdod cynllunio lleol.
- 4.7.13 Bydd angen gweithio 24 awr ar gyfer gweithgareddau hanfodol fel Drilio Cyfeiriadol Llorweddol, tynnu ceblau, cysylltu a therfynu, ond cytunir ar hyn gyda'r awdurdod cynllunio lleol ymlaen llaw.

4.8 Gweithredu

- 4.8.1 Fel arfer, ni fydd criwiau yn y Compowndiau Selio Pennau Ceblau. Byddai'r gwaith o gynnal a chadw'r Compowndiau Selio Pennau Ceblau yn digwydd fel y pennir sy'n angenrheidiol, gan gynnwys ynysu offer yn drydanol cyn gweithio arnynt. Byddai gwiriadau gweledol yn cael eu gwneud yn ystod ymweliadau arolygu misol â safle'r gwaith arfaethedig. Pe bai angen gwneud gwaith adnewyddu neu drwsio ar y Compownd Selio Pennau Ceblau, byddai cerbydau'n cael eu defnyddio i gludo gweithiwr i'r safle gwaith arfaethedig ac oddi yno, a byddai cerbydau addas yn cael eu defnyddio i gludo deunyddiau ac offer newydd a thynnu hen offer.
- 4.8.2 Cynhelir archwiliadau cynnal a chadw bob wythnos o Dŷ Pen Twnnel Minffordd a byddent yn cynnwys elfennau gan gynnwys y ffaniau, y goleuadau, y pypiau a chanfod nwy. Ni fydd angen mynediad o ddydd i ddydd ar Dŷ Pen Twnnel Minffordd ac ni fydd ar agor i'r cyhoedd.

4.9 Meysydd Trydanol a Magnetig

- 4.9.1 Mae'r holl offer sy'n cynhyrchu, yn dosbarthu neu'n defnyddio trydan yn cynhyrchu meysydd trydanol a magnetig (EMFs). Mae adroddiad wedi cael ei gynhyrchu ar feysydd trydanol a magnetig, sy'n nodi manylebau technegol y gwaith arfaethedig a sut mae'n cydymffurfio â chanllawiau ar ddod i gysylltiad â meysydd trydanol a magnetig.

Mae'r adroddiad hwn yng **Nghyfrol 8, Atodiad 7.1.A: Asesiad o Feysydd Trydanol a Magnetig.**

5. Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio

5.1 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Chyngor Gwynedd

- 5.1.1 Mae'r Ceisydd wedi ymgysylltu cyn gwneud cais â Chyngor Gwynedd o 2023. Mae hyn wedi cynnwys cyfarfodydd ar-lein rheolaidd, gohebiaeth e-bost a sgysiau dros y ffôn ar nifer o faterion, fel cwnpas y cais, yn ogystal â chyfarfod wyneb yn wyneb i drafod ymgorffori'r Tŷ Pen Twnnel yng nghais Gwaith Glaslyn. Disgwylir rhagor o ymgysylltu â'r Cyngor cyn cyflwyno'r cais/ceisiadau cynllunio.

5.2 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Rhanddeiliaid Eraill

- 5.2.1 Drwy gydol datblygiad cynllun y gwaith arfaethedig, mae'r Ceisydd wedi ymgysylltu â nifer o randdeiliaid eraill drwy gyfarfodydd wyneb yn wyneb, cyfarfodydd ar-lein, llythyrau, negeseuon e-bost a galwadau ffôn. Mae'r sefydliadau a'r unigolion yr ymgynghorwyd â nhw yn cynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Heneb, tiffeddianwyr ac aelodau o'r cyhoedd.

5.3 Ymgynghoriad Statudol Cyn Ymgeisio

- 5.3.1 Yn unol ag Adran 61Z o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) () a Rhan 1A o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) (Diwygiad) 2016 (Ref. 1-26), mae'n ofynnol i bob datblygiad mawr fod yn destun ymgynghoriad cyn ymgeisio cyn cyflwyno cais cynllunio. O ganlyniad, ac yn unol â'r rheoliadau, mae ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio yn cael ei gynnal ynglŷn â'r gwaith arfaethedig.
- 5.3.2 Mae'r Datganiad Cynllunio hwn yn rhan o'r gyfres o ddogfennau cais cynllunio sydd wedi cael eu paratoi ar gyfer yr ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio. Ar ôl ymgynghori, bydd rhagor o fanylion am y broses ymgynghori statudol cyn ymgeisio yn cael eu cyflwyno yn Adroddiad yr Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio.

6. Cyd-destun y Polisi Cynllunio

6.1 Cyflwyniad

- 6.1.1 Mae'r adran hon yn nodi'r ddeddfwriaeth a'r polisi cynllunio allweddol sy'n berthnasol i'r gwaith arfaethedig.

6.2 Y Cynllun Datblygu

- 6.2.1 Mae Adran 38 (6) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (Ref. 1-27), a pharagraff 1.18 Polisi Cynllunio Cymru, yn pwysleisio y dylid gwneud penderfyniadau cynllunio yn unol â'r cynllun datblygu, oni bai fod ystyriaethau cynllunio perthnasol yn nodi'n wahanol. Mae'r Cynllun Datblygu ar gyfer safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys:

- a) Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040 (Ref. 1-28); a hefyd
- b) Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040

- 6.2.2 Cymru'r Dyfodol: Cafodd y Cynllun Cenedlaethol 2040 ('Cymru'r Dyfodol') ei fabwysiadu gan Lywodraeth Cymru yn 2021 a dyma'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol ar gyfer Cymru. Mae Cymru'r Dyfodol yn nodi'r strategaeth ofodol ar gyfer twf a datblygiad yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys darparu fframwaith ar gyfer lleoli datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol.
- 6.2.3 Mae Pennod 2 Cymru'r Dyfodol yn rhoi trosolwg o gyfleoedd a chyfyngiadau i dwf yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys bwrw ymlaen â gostyngiad mewn Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr, sy'n cynnwys cefnogi'r economi carbon isel a datblygu ynni adnewyddadwy (yn enwedig gwynt) a'r angen canlyniadol am seilwaith strategol newydd y grid i gefnogi twf cynhyrchu trydan adnewyddadwy a charbon isel.
- 6.2.4 Mae Polisi 5: Cefnogi'r economi wledig yn rhoi cymorth i Lywodraeth Cymru ar gyfer twf economaidd cynaliadwy, priodol a chymesur mewn ardaloedd gwledig. Mae'r testun ategol hefyd yn nodi cefnogaeth gref i ddatblygu technolegau arloesol a datblygol, gan gynnwys y rheini sy'n chwarae rhan allweddol yn y gwaith o helpu i ddatgarboneiddio Cymru.
- 6.2.5 Mae Polisi 8: Llifogydd yn gofyn am ystyried rheoli'r perygl o lifogydd mewn cynigion datblygu tra bo Polisi 9: Rhwydweithiau Ecolegol Cadarn a Seilwaith Gwyrdd yn ceisio sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei gwella.
- 6.2.6 Mae Polisi 17: Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel a Seilwaith Cysylltiedig yn cadarnhau'r gefnogaeth i'r egwyddor o ddatblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel o bob technoleg, ac ar raddfa i ddiwallu anghenion ynni yn y dyfodol. Mae'r polisi'n cydnabod pwysigrwydd darparu seilwaith grid newydd i gyflawni'r twf mewn ynni adnewyddadwy ar yr amod bod y seilwaith yn cael ei *'ddylunio i leihau'r effaith weledol ar gymunedau cyfagos'*. Mae'n mynd ymlaen i ddatgan bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i weithio gyda rhanddeiliaid gan gynnwys y Grid Cenedlaethol, ac i leihau'r rhwystrau rhag gweithredu seilwaith grid newydd.

- 6.2.7 Mae safle'r gwaith arfaethedig yng ngogledd-orllewin Cymru. Mae Polisi 24: Gogledd Orllewin Cymru ac Ynni yn cefnogi gogledd-orllewin Cymru fel lleoliad ar gyfer datblygiad ynni newydd, gan gadarnhau y bydd *“datblygiadau ar y tir sy'n gysylltiedig â phrosiectau ynni adnewyddadwy ar y môr yn cael eu cefnogi mewn egwyddor”*.

Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd

- 6.2.8 Y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI), yng nghyswllt y Datblygiad Arfaethedig, yw Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd 2011 - 2026 (mabwysiadwyd Gorffennaf 2017).
- 6.2.9 Mae'r polisiâu cynllunio canlynol o'r Cynllun Datblygu Lleol yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig:
- Polisi Strategol PS 1: Y Gymraeg a'i Diwylliant
 - Polisi ISA 1: Darparu Seilwaith
 - Polisi ISA 2: Cyfleusterau Cymunedol
 - Polisi ISA 4: Diogelu'r Man Agored Presennol
 - Polisi TRA 4: Rheoli Effeithiau Trafnidiaeth
 - Polisi Strategol PS 4: Trafnidiaeth Gynaliadwy, Datblygu a Hygyrchedd
 - Polisi Strategol PS 5: Datblygu Cynaliadwy
 - Polisi PCYFF 1: Ffiniau Datblygu
 - Polisi PCYFF 2: Meini Prawf Datblygu
 - Polisi PCYFF 3: Dylunio a llunio lle
 - Polisi PCYFF 4: Dylunio a Thirweddau
 - Polisi PCYFF 6: Cadwraeth Dŵr
 - Polisi Strategol PS 6: Lliniaru ac Addasu i Effeithiau Newid Hinsawdd
 - Polisi Strategol PS 7: Technolegau Ynni Adnewyddadwy
 - Polisi Strategol PS 19: **Gwarchod a, phan fo'n briodol, Gwella'r Amgylchedd Naturiol**
 - Polisi AMG 2: Ardaloedd Tirwedd Arbennig
 - Polisi AMG 3: Diogelu a gwella nodweddion a rhinweddau sy'n unigryw i Gymeriad y Dirwedd Leol
 - Polisi AMG 5: Cadwraeth Bioamrywiaeth Leol
 - Polisi PS 20: Diogelu, a phan fo'n briodol, gwella Asedau Treftadaeth
 - Polisi AMG 3: Asedau Treftadaeth Heb eu Dynodi sydd â Phwysigrwydd Lleol neu Ranbarthol
 - Polisi AMG 4: Diogelu Safleoedd Archaeolegol Heb Ddynodiad a'u lleoliadau
 - Polisi ADN 3: Technolegau Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel eraill
 - MWYN 1: Diogelu Adnoddau Mwynau

- Polisi MWYN 5: Clustogfeydd o amgylch Safleoedd Mwynau

6.3 Ystyriaethau Perthnasol

Polisi Cynllunio Cymru (Cyfrol 12)

- 6.3.1 Mae Polisi Cynllunio Cymru (Chwefror 2024) (PCC) (Ref. 1-29) yn nodi'r polisiau defnydd tir Llywodraeth Cymru, a'r brif amcan yw sicrhau bod *“y system gynllunio'n cyfrannu at gyflawni datblygu cynaliadwy ac yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, fel sy'n ofynnol o dan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a deddfwriaeth allweddol arall.”*
- 6.3.2 Mae PCC yn sefydlu pum egwyddor gynllunio allweddol ar gyfer y system gynllunio, gyda'r nod o sicrhau'r datblygiad cywir, yn y lle cywir (paragraff 2.13), ac mae tair ohonynt yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig:
- Tyfu ein heconomi mewn ffordd gynaliadwy - Galluogi datblygu sy'n cyfrannu at lesiant economaidd hirdymor, gan wneud y defnydd gorau o'r seilwaith presennol a chynllunio ar gyfer seilwaith a gwasanaethau ategol newydd;
 - Gwneud y defnydd gorau o adnoddau - Gwneud datblygiadau'n wydn i'r newid yn yr hinsawdd, datgarboneiddio cymdeithas a datblygu economi gylchol er budd yr amgylchedd adeiledig a naturiol;
 - Diogelu'r amgylchedd i'r eithaf a chyfyngu ar yr effaith ar yr amgylchedd - Rhaid gwarchod, hyrwyddo a gwella asedau naturiol, hanesyddol a diwylliannol; Dylid osgoi effeithiau amgylcheddol negyddol er budd ehangach y cyhoedd.
- 6.3.3 Mae Pennod 3: Dewisiadau Strategol a Gofodol yn ymhelaethu ar fanteision creu lleoedd strategol effeithiol, gan gynnwys paragraff 3.6.1 sy'n nodi bod *“angen am seilwaith ategol sy'n 'ddigonol ac yn effeithlon”, gan gynnwys seilwaith trydan y cydnabyddir ei fod yn “hanfodol ar gyfer cynaliadwyedd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.”*
- 6.3.4 Ym Mhennod 5: Lleoedd Cynhyrchiol a Mentrus, ymdrinnir ag elfennau economaidd creu lleoedd. Mae paragraff 5.7.2 yn cydnabod y bydd angen buddsoddi'n sylweddol mewn seilwaith cynhyrchu, trawsyrru a dosbarthu ynni er mwyn diwallu'r galw yn y dyfodol. Cydnabyddir ym mharagraff 5.7.7, er mwyn cyflawni ymrwymadau cyffredinol i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, y dylai'r system gynllunio *“integreiddio datblygiad â darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol”*.
- 6.3.5 Mae paragraff 5.7.8 yn nodi y dylid mabwysiadu dull integredig o gynllunio ar gyfer datblygiadau ynni a seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol i gyflawni uchelgeisiau adnewyddadwy a charbon isel Llywodraeth Cymru. Cydnabyddir y bydd angen seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol i gefnogi datblygiadau cynhyrchu ynni newydd yn fwy cyffredinol. Amlinellir safbwynt Llywodraeth Cymru ar linellau pŵer newydd ym mharagraff 5.7.9, a dylid gosod y rhain, lle bo'n bosibl, o dan y ddaear.
- 6.3.6 Mae paragraff 5.9.10 yn datgan *“y dylai awdurdodau cynllunio gynllunio'n gadarnhaol ar gyfer seilwaith grid”*, gyda datblygiadau grid priodol yn cael eu cefnogi, a chynlluniau datblygu yn hwyluso'r seilwaith grid sydd ei angen i gefnogi ynni adnewyddadwy ac ynni carbon isel.

- 6.3.7 Mae Pennod 6: Lleoedd Unigryw a Naturiol yn ymdrin ag elfennau amgylcheddol a diwylliannol creu lleoedd, ac yn darparu canllawiau manwl sy'n ymwneud ag ystod eang o bynciau amgylcheddol, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, yr amgylchedd hanesyddol, tirwedd, bioamrywiaeth ac ecoleg, amgylchedd dŵr ac ansawdd aer.

Nodiadau Cyngor Technegol

- 6.3.8 Ategir PCC gan Nodiadau Cyngor Technegol (TANs) sy'n seiliedig ar bynciau, ac mae cyfanswm o 21 ohonynt. Mae'r Nodiadau hyn yn darparu cyngor cynllunio manwl ac maent yn ystyriaethau perthnasol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio yng Nghymru. Mae'r Nodiadau canlynol yn arbennig o berthnasol i'r gwaith arfaethedig:
- Nodyn Cyngor Technegol 5: cynllunio a chadwraeth natur (2009) (Ref. 1-30);
 - Nodyn Cyngor Technegol 6: Cymunedau gwledig cynaliadwy (2010) (Ref. 1-31);
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 11: Sŵn (1997) (Ref. 1-32)
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 12: Dylunio (2016) (Ref. 1-33);
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 15: Datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol (2025) (Ref. 1-34);
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20: Cynllunio a'r Gymraeg (2017) (Ref. 1-35);
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 23: Datblygu Economaidd (2014) (Ref. 1-36);
 - Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 24: Yr amgylchedd hanesyddol (2017) (Ref. 1-37).

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-1

- 6.3.9 Daeth y Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol (NPS) ar Ynni (EN-1) (Ref. 1-38), a gyhoeddwyd gan yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (DESNZ), i rym ym mis Ionawr 2024. Mae NPS EN-1 yn nodi'r polisi cenedlaethol ar gyfer seilwaith ynni, gan gynnwys “y system trawsyrru a dosbarthu trydan”. Mae'n pwysleisio'r angen am brosiectau ynni newydd a fydd yn cyfrannu at gyflenwad ynni diogel, amrywiol a fforddiadwy.
- 6.3.10 Mae paragraff 1.4.2 yn nodi “...mae polisi ynni fel arfer yn fater a gedwir yn ôl i Weinidogion y DU ac felly gall yr NPS hwn fod yn ystyriaeth berthnasol mewn penderfyniadau cynllunio yng Nghymru a'r Alban”.
- 6.3.11 Yng ngoleuni hyn, gall NPS EN-1 a'r Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Seilwaith Rhwydweithiau Trydan (EN-5) (Ref. 1-39), a ddaeth i rym hefyd ym mis Ionawr 2024, fod yn ystyriaethau perthnasol ynglŷn â'r gwaith arfaethedig.
- 6.3.12 Mae paragraffau 3.2.6 i 3.2.8 NPS EN-1 yn nodi'r angen am y mathau o seilwaith sy'n dod o dan EN-1. Mae'r paragraffau hyn yn nodi bod yr Ysgrifennydd Gwladol wedi penderfynu y dylid rhoi cryn bwys ar yr angen hwn wrth ystyried ceisiadau. Mae paragraff 3.3.65 yn ychwanegu bod “angen taer i seilwaith rhwydwaith trydan newydd gael ei gyflwyno'n gyflym er mwyn cyflawni ein hamcanion ynni”. Ar ben hynny, mae paragraff 3.3.68 yn cydnabod bod “swm y gwaith atgyfnerthu ar y tir sydd ei angen i gyrraedd targedau datgarboneiddio yn sylweddol”.
- 6.3.13 Mae paragraffau 3.3.62 a 4.2.4 yn cadarnhau bod “blaenoriaeth genedlaethol hanfodol ar gyfer darparu seilwaith carbon isel o arwyddocâd cenedlaethol.” Mae paragraff 4.2.5 yn cadarnhau bod yr holl linellau pŵer sydd o fewn cwrpas NPS EN-5, gan gynnwys gwaith i atgyfnerthu ac uwchraddio'r rhwydwaith, yn flaenoriaeth genedlaethol hanfodol.

Mae paragraff 4.2.15 yn cadarnhau, lle mae effeithiau gweddilliol nad ydynt yn ymwneud â Rheoliadau Cynefinoedd neu Barth Cadwraeth Morol yn parhau ar ôl cymhwyso'r hierarchaeth lliniaru, bod yr effeithiau gweddilliol hyn yn *“annhebygol o fod yn drech na'r angen brys”*. Dim ond yn yr *“amgylchiadau mwyaf eithriadol”* y gwrthodir caniatâd.

- 6.3.14 Mae paragraff 4.11.3 yn nodi sut mae'r llywodraeth yn cyflymu'r gwaith o ddatblygu'r rhwydwaith grid i hwyluso'r gwaith o ddatblygu a throsglwyddo cynhyrchu ynni sero net yn y DU.
- 6.3.15 Mae dylunio da yn ystyriaeth allweddol wrth ddatblygu seilwaith ynni adnewyddadwy, gyda pharagraff 4.7.2 yn amlinellu bod disgwyl i brosiectau ynni gynhyrchu seilwaith sy'n sensitif i le. Mae paragraff 4.7.2 hefyd yn tynnu sylw at y ffaith bod y llywodraeth yn cydnabod y cyfyngiadau y gallai'r Ceisydd eu cael ar ymddangosiad ffisegol seilwaith ynni. Caiff hyn ei ategu gan Baragraff 4.7.6, sy'n datgan *“efallai na fydd gan y Ceisydd unrhyw ddewis, neu ddewis cyfyngedig iawn, o ran ymddangosiad ffisegol rhywfaint o seilwaith ynni”*.

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-5

- 6.3.16 Mae paragraff 1.1.1 o EN-5 yn egluro bod mwy o gapasiti yn rhwydwaith trydan y DU yn hanfodol i sicrhau diogelwch a dibynadwyedd y cyflenwad ynni nawr ac yn y dyfodol, er mwyn darparu'r seilwaith sydd ei angen i hwyluso'r newid i sero net.
- 6.3.17 Mae paragraff 1.1.2 yn mynd ymlaen i egluro bod angen llawer iawn o'r seilwaith rhwydwaith trydan newydd hwn yn y tymor agos i gefnogi uchelgais y Llywodraeth o ddefnyddio hyd at 50GW o gapasiti gwynt ar y môr erbyn 2030. Heb rwydwaith trydan dibynadwy a diogel, mae EN-5 yn glir na ellir cyflawni'r uchelgais hwn (paragraff 1.1.3).

Cynllun Datblygu Lleol Newydd Gwynedd

- 6.3.18 Ar ôl i'r cytundeb cydweithio ar faterion Polisi Cynllunio rhwng Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn ddod i ben fis Mawrth 2023, sefydlwyd Gwasanaeth Polisi Cynllunio Gwynedd. Mae'r broses o baratoi CDLI newydd ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd wedi cychwyn. Bydd yn cynnwys y cyfnod rhwng 2024 a 2039 ac ar hyn o bryd mae ar y Cam Cyn Adneuo.
- 6.3.19 Daeth yr ymgynghoriad ar y Cais am Safleoedd Ymgeisio i ben ar 15 Ionawr 2025 i nodi safleoedd posibl ar gyfer amrywiaeth o ddefnyddiau tir, gan gynnwys tai, cyflogaeth a defnyddiau eraill fel hamdden. Mae modd gweld y Gofrestr o Safleoedd Ymgeisio drwy Borth Cynllun Datblygu Lleol Gwynedd (y Cynllun newydd).
- 6.3.20 Ar ôl cau'r ymgynghoriad ar y Cais am Safleoedd Ymgeisio, roedd Cyngor Gwynedd wedi cynllunio cyfnod ymgynghori y rhagwelwyd y byddai'n cael ei gynnal rhwng mis Mawrth 2025 a mis Ebrill 2025 ar Gynllun Cyn Adneuo, y Strategaeth a Ffafrir ac Asesiadau Effaith. Fodd bynnag, nid yw'r cam hwn o baratoi'r Cynllun wedi digwydd eto. Disgwylir Cynllun Adneuo (Cynllun Lleol Drafft) rhwng mis Medi 2025 a mis Awst 2026, a bydd hwn yn cael ei gyflwyno i'w archwilio ym mis Medi 2026. Ar hyn o bryd, disgwylir i Gynllun Datblygu Lleol newydd Gwynedd gael ei fabwysiadu ym mis Medi/Hydref 2027. Rhagwelir y gallai'r camau hyn yn y gwaith o baratoi'r Cynllun Lleol ddigwydd yn ddiweddarach.

7. Arfarniad Cynllunio

7.1 Cyflwyniad

- 7.1.1 Mae'r adran hon yn nodi sut mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â'r cynllun datblygu, yn unol ag adran 38(6) o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (Cyf 1-27.)

7.2 Egwyddor Datblygu

- 7.2.1 Mae cefnogaeth polisi cenedlaethol gref i gryfhau ac atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan yng Nghymru, yn enwedig i gefnogi'r newid i sero net. Mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi 17 Cymru'r Dyfodol, gan ei bod yn ofynnol iddynt gynyddu capasiti'r rhwydwaith trawsyrru trydan, ac mae gan Gymru ymrwymïadau rhyngwladol i *“gynhyrchu 70% o'r trydan a ddefnyddir drwy ddulliau adnewyddadwy erbyn 2030.”* Mae Polisi 17 hefyd yn nodi'n benodol yr angen am seilwaith grid strategol newydd. Bydd y gwaith arfaethedig, fel rhan o'r Prosiect, yn chwarae rhan allweddol yn y gwaith o gefnogi'r gwaith o ddatblygu technolegau arloesol sy'n dod i'r amlwg i helpu i ddatgarboneiddio Cymru mewn ardaloedd gwledig, yn unol â Pholisi 5 Cymru'r Dyfodol. Yn unol â Pholisi 24 Cymru'r Dyfodol, mae'r gwaith arfaethedig yn cynnwys datblygiadau ar y tir a fydd yn cysylltu seilwaith ynni adnewyddadwy ar y môr.
- 7.2.2 Bydd y gwaith arfaethedig yn cefnogi'r gwaith parhaus o ehangu cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn y DU, yn enwedig twf y sector gwynt ar y môr yng Nghymru. Yn ei dro, bydd hyn yn cyfrannu at ddatgarboneiddio'r sector pŵer wrth i ynni adnewyddadwy gymryd lle ffynonellau cynhyrchu carbon uwch. Mae hyn yn cyd-fynd â nod Llywodraeth y DU o gyflawni system drydan annibynnol o danwydd ffosil erbyn 2035, a nodau Llywodraeth Cymru o leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr i Sero Net erbyn 2050, gyda'r nod o gyrraedd sero net ar y cyd erbyn 2030 yn y sector cyhoeddus. Mae hyn hefyd yn cyd-fynd â Pholisi PS 5 a Pholisi PS 6 yn y CDLI sy'n nodi'r meini prawf sydd eu hangen i liniaru ac addasu i effeithiau newid yn yr hinsawdd, ac sy'n amlinellu'r angen i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr.
- 7.2.3 Polisi PCYFF Cynllun Cyflenwi Lleol 1: Ffiniau Datblygu yn nodi y bydd datblygiadau o fewn ffiniau datblygu yn cael eu cymeradwyo yn unol â pholisïau eraill y CDLI, polisïau cenedlaethol, ac ystyriaethau cynllunio perthnasol eraill. Bydd datblygiad y tu allan i'r ffiniau yn cael ei wrthwynebu, oni bai ei fod yn unol â CDLI penodol neu bolisïau cenedlaethol, neu fod y bwriad yn dangos fod ei leoliad yng nghefn gwlad yn hanfodol. Cydnabyddir bod y gwaith arfaethedig y tu allan i Ffiniau Datblygu a nodwyd, ar dir gwledig yn bennaf. Fodd bynnag, mae'r egwyddor o leoli seilwaith trawsyrru yn y lleoliad hwn wedi'i sefydlu oherwydd presenoldeb y seilwaith trydan presennol. Oherwydd y seilwaith presennol yn y lleoliad hwn, dangosir, er gwaethaf natur wledig yr ardal, yr ystyriwyd bod y lleoliad hwn yn angenrheidiol ar gyfer datblygiad o'r math hwn.
- 7.2.4 Mae hyn hefyd yn dangos yn unol â Pholisi PCYFF 2 o'r Cynllun Datblygu Lleol a'r gofyniad y bydd angen i'r cynigion 'ddefnyddio tir yn y ffordd fwyaf effeithlon', gan fod y gwaith arfaethedig yn ardal y rhwydwaith trawsyrru presennol, yn gadael ceblau yn eu lle lle bo hynny'n ymarferol, ac yn defnyddio'r prosiect Darpariaeth Effaith Weledol i leihau faint o seilwaith trydan sydd yn ardal Minffordd a Garth, gan leihau effeithiau amgylcheddol posibl a dangos bod tir yn cael ei ddefnyddio'n briodol.

- 7.2.5 Mae Polisi Strategol PS 7 yn cefnogi'r gwaith arfaethedig gan y byddai'n darparu seilwaith i gefnogi seilwaith ynni adnewyddadwy a byddai'n helpu i sicrhau bod ardal y Cynllun yn leoliad blaenllaw ar gyfer mentrau sy'n seiliedig ar dechnolegau ynni adnewyddadwy neu garbon isel. Mae'r angen am y gwaith arfaethedig fel rhan o'r Prosiect ehangach wedi cael ei ddangos yn Adran 2 y Datganiad Cynllunio hwn, yn ogystal â'r ffaith bod y Prosiect wedi cael ei nodi yn NOA 2022 fel prosiect strategol sy'n rhan o'r uwchraddiad mawr cenedlaethol i'r grid i newid i sero net. Er byddai'r gwaith arfaethedig y tu allan i ffiniau aneddiadau a datblygu, mae angen sylweddol amdanynt. Felly, mae'n hanfodol eu bod yng nghefn gwlad er mwyn gweithredu'n effeithiol a throsglwyddo trydan. Ni fyddai gwrthdaro sylweddol gyda Pholisi PCYFF 1 a byddai'r gwaith arfaethedig yn dderbyniol mewn egwyddor.
- 7.2.6 Mae Polisi ISA 1 y CDLI yn ymwneud â darparu seilwaith ac yn cefnogi cynigion sy'n darparu seilwaith neu wasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys trydan, ar yr amod nad oes niwed sylweddol i'r amgylchedd lleol, mwynnderau cyhoeddus na diogelwch y cyhoedd. Byddai'r gwaith arfaethedig yn cydymffurfio â Pholisi ISA1 gan ei fod yn darparu seilwaith cyfleustodau hanfodol.
- 7.2.7 Mae Polisi PCYFF 5 y CDLI yn nodi y bydd angen i gynigion ddangos sut mae'r hierarchaeth ynni a nodir ym Mholisi PS 6 y CDLI wedi cael ei defnyddio a sut y manteisir i'r eithaf ar ynni adnewyddadwy neu garbon isel. Mae'r Hierarchaeth Ynni o Bolisi PS 6 wedi'i nodi fel a ganlyn:
- “... i. Lleihau'r galw am ynni;*
- ii. Effeithlonrwydd ynni;*
- iii. Defnyddio technolegau ynni carbon isel neu ynni di-garbon lle mae hynny'n ymarferol, yn hyfyw ac yn gyson â'r angen i ymgysylltu â chymunedau a'u cynnwys; gwarchod mwynnderau gweledol, yr amgylchedd naturiol, adeiledig a hanesyddol, a'r dirwedd.”*
- 7.2.8 Byddai'r gwaith arfaethedig yn helpu i hwyluso'r cynnydd disgwylledig mewn gwynt ar y môr a ddisgwylir yng Nghymru, fel y nodir yn Adran 2 y Datganiad hwn. Byddai'r gwaith arfaethedig yn ffurfio seilwaith hanfodol er mwyn gallu trawsyrru'r ynni adnewyddadwy o wynt ar y môr yn effeithlon a darparu ffynhonnell ddibynadwy o drydan. Byddai hyn yn helpu i leihau'r galw am ynni drwy ddarparu cynnydd mewn ynni adnewyddadwy dibynadwy a chynyddu effeithlonrwydd ynni drwy uwchraddio a gwella'r rhwydwaith trawsyrru trydan. Mae effeithiau'r gwaith arfaethedig ar amwynderau, yr amgylchedd naturiol ac adeiledig a'r dirwedd wedi cael eu hasesu yn y Datganiad hwn a phenodau cysylltiedig y Datganiad Amgylcheddol (DA). Byddai'r gwaith arfaethedig yn cyfrannu at reoli carbon, yn lleihau'r galw am ynni ac yn cynyddu effeithlonrwydd yn unol â Pholisïau PCYFF 5 a PS 6 y CDLI.
- 7.2.9 Mae paragraff 3.61 PCC yn cydnabod yr angen am seilwaith trydan gan ei fod yn hanfodol ar gyfer cynaliadwyedd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Tynnir sylw hefyd at yr angen am fuddsoddiad sylweddol mewn seilwaith trawsyrru a dosbarthu ynni ym mharagraff 5.7.2, ac mae paragraff 5.7.7 yn amlinellu mai dim ond os bydd datblygiad ynni newydd yn cael ei integreiddio â darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol y bydd ymrwymadau i newid hinsawdd yn cael eu cyflawni.
- 7.2.10 Mae NPS EN-1 yn cydnabod y dylid rhoi cryn bwys ar yr angen am seilwaith ynni, fel y gwaith arfaethedig, a'i fod yn dod o dan seilwaith CNP lle mae rhagdybiaeth o roi caniatâd.

- 7.2.11 Adran 3 TAN 6: Mae Cymunedau Gwledig Cynaliadwy yn cefnogi arallgyfeirio yn yr economi wledig, ac y dylid cefnogi ceisiadau sy'n gwella rhwydweithiau seilwaith mewn ardaloedd gwledig. Mae Adran 3 o TAN 6 yn cefnogi'r gwaith arfaethedig sy'n ceisio gwella'r rhwydwaith seilwaith.
- 7.2.12 TAN 23: Mae Datblygu Economaidd yn nodi y gall seilwaith ynni gyfrannu at ddatblygu economaidd ac y gall helpu i wella a chryfhau cymunedau gwledig. Mae safle'r gwaith arfaethedig mewn ardal wledig a byddai'r gwaith arfaethedig yn helpu i wella'r rhwydwaith trawsyrro trydan yng ngogledd-orllewin Cymru. Mae hyn yn golygu y byddai'r gymuned wledig hefyd yn gallu elwa o well rhwydwaith trydan a'r cyfleoedd economaidd y bydd hyn yn ei gynnig, ac nid dim ond y datblygiadau trefol mwy yn y rhanbarth.
- 7.2.13 I gloi, byddai egwyddor y gwaith arfaethedig yn cydymffurfio â Pholisïau PS 7 a Pholisi Strategol PCYFF 1 y CDLI, Polisïau 5, 17 a 24 Cymru'r Dyfodol a PCC a NPS EN-1. Mae angen clir a chyfiawn am y gwaith arfaethedig, ac mae'r egwyddor o ddatblygu ac uwchraddio rhwydweithiau trawsyrro i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 ac uwchraddio capasiti'r grid yn cael ei chefnogi gan bolisi cenedlaethol (gan gynnwys y Cynllun Cenedlaethol) a lleol.

7.3 Tirwedd ac Amwynder Gweledol

- 7.3.1 Mae Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Weledol (LVIA) o'r gwaith arfaethedig wedi cael ei gynnal ac mae wedi'i nodi ym **Mhennod 4: Tirwedd ac Amwynder Gweledol Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4 Gwaith Ceblau Glaslyn**, sy'n cadarnhau na fydd y gwaith arfaethedig yn cael unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol ar ôl rhoi mesurau lliniaru ar waith.
- 7.3.2 Mae Polisi AMG 3 y CDLI yn nodi'r mesurau y dylid eu cymryd i sicrhau bod y nodweddion a'r rhinweddau sy'n arbennig i gymeriad y dirwedd leol yn cael eu gwarchod. Mae hyn yn cynnwys cymryd camau i sicrhau nad yw datblygiad yn "*achosi effeithiau niweidiol sylweddol ar gymeriad y dirwedd adeiledig neu naturiol*." Byddai mesurau lliniaru creiddiol, fel yr amlinellir yn y Datganiad Amgylcheddol, yn cael eu gweithredu i gymathu'r datblygiad yng nghyd-destun y dirwedd ac ni fyddai unrhyw effeithiau niweidiol yn digwydd ar gymeriad y dirwedd leol yn unol â Pholisi AMG 3 y Cynllun Datblygu Lleol.
- 7.3.3 Mae polisi PCYFF 4 y Cynllun Datblygu Lleol yn datgan y dylai'r holl gynigion ar gyfer datblygu "*integreiddio i'w hamgylchoedd*" ac y byddant yn cael eu gwrthod os na fyddant yn dangos sut mae tirlunio (sy'n briodol i natur, graddfa a lleoliad y datblygiad arfaethedig) wedi cael ei ystyried o'r cychwyn cyntaf. Paratowyd cynigion ar gyfer tirwedd o fewn ffin y gwaith arfaethedig ac maent wedi'u cynnwys ym **Mhennod: 4 Tirwedd ac Amwynder Gweledol Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Gwaith Ceblau Glaslyn**. Mae'r tirlunio wedi cael ei ddylunio i adlewyrchu ac integreiddio â'r ardal gyfagos ac mae'n cynnwys ardaloedd o laswelltir corsïog, dolydd sy'n gyforiog o rywogaethau a glaswelltir wedi'i led-wella, prysgwydd a ffosydd a gwrychoedd a choetir a fydd yn cynnwys rhywogaethau lleol a brodorol i integreiddio â'r ardal gyfagos a chynnig gwerth bioamrywiaeth.
- 7.3.4 Mae Polisi AMG2 yn ymwneud ag Ardaloedd Tirwedd Arbennig ac yn nodi bod angen ystyried graddfa a natur y datblygiad yn briodol, gan sicrhau nad oes unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar y dirwedd. Mae'r gwaith arfaethedig yn croestorri SLA 03: Tirwedd Aber Glaslyn ac Aber Afon Dwyrdd, ac mae SLA 02: Porthmadog a Bae Tremadog wrth ymyl y gwaith arfaethedig, i'r gorllewin o Gompownd Selio Pennau

Ceblau Wern. Yn unol â Pholisi AMG 2, mae'r LVIA a gynhaliwyd ac y manylir arno yn y Datganiad Amgylcheddol wedi ystyried yr Adolygiad o Ardaloedd Tirwedd Arbennig gan Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd Gwynedd a Môn (Ref. 1-40), gan gynnwys y Datganiad o Werth ac Arwyddocâd sy'n atodiad i hyn. Mae'r LVIA yn y Datganiad Amgylcheddol yn dangos na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar y dynodiadau tirwedd anstatudol hyn.

- 7.3.5 Gallai'r gwaith adeiladu sy'n gysylltiedig â Cheblau Glaslyn effeithio ar gymeriad tirwedd Ardal Cymeriad Tirwedd 09 Porthmadog ac Ardal Cymeriad Morwedd 20 Porthmadog ac Aber Glaslyn. Mae'r LVIA ym **Mhennod 4: Tirwedd ac Amwynder Gweledol Gwaith Ceblau Glaslyn Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol** yn canfod y byddai gweithgarwch adeiladu yn weithgarwch anghydweddol yn y dirwedd wledig, ac y byddai clirio llystyfiant a chloddio ac amharu ar bridd o'r Drilio Cyfeiriadol Llorweddol, ynghyd â ffosydd agored, yn arwain at effeithiau uniongyrchol ar yr Ardal Cymeriad Tirwedd a'r Ardaloedd Cymeriad Morwedd hyn. Byddai effeithiau anuniongyrchol yn deillio o golli llonyddwch drwy'r cynnydd canfyddedig mewn dylanwad trefol oherwydd y gwaith adeiladu. Byddai'r effeithiau hyn yn sylweddol drwy gydol y gwaith adeiladu, ond byddent yn lleol, dros dro a byddai modd eu gwrthdroi. Ni nodwyd unrhyw effeithiau sylweddol ar amwynder gweledol yn ystod y gwaith o adeiladu Ceblau Glaslyn ac ar ben hynny, byddai'r effeithiau ar dderbynyddion cymeriad tirwedd yn lleihau ar ôl y gwaith adeiladu, gan arwain at ddim effeithiau gweddilliol sylweddol yn ystod y cam gweithredu yn unol â Pholisi AMG 3 y Cynllun Datblygu Lleol.
- 7.3.6 Ni nodwyd unrhyw effeithiau sylweddol ar dderbynyddion gweledol na thirwedd yn ystod camau adeiladu na gweithredu'r gwaith arfaethedig yng Nghompownd Selio Pennau Ceblau Wern na Chompownd Selio Pennau Ceblau Minffordd. Yn unol â Pholisi'r Cynllun Datblygu Lleol AMG 2, ac AMG 3, ni fyddai gweithredu'r gwaith arfaethedig yn achosi effeithiau niweidiol sylweddol ar gymeriad y dirwedd adeiledig na'r dirwedd naturiol. Mesurau lliniaru creiddiol, fel yr amlinellir ym **Mhennod 4 Tirwedd ac Amwynder Gweledol Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 4: Mae Gwaith Ceblau Glaslyn** wedi cael ei roi ar waith i gymathu'r datblygiad yng nghyd-destun y dirwedd a lleihau'r effeithiau gweledol a'r effeithiau ar y dirwedd ar gymunedau cyfagos yn unol â Pholisi PCYFF 4, Polisi Cymru'r Dyfodol 17 ac NPS EN-1 paragraff 4.7.6.

7.4 Dyluniad

- 7.4.1 Mae Polisi PCYFF 3 y CDLI yn cyflwyno meini prawf y dylai datblygiad eu bodloni, lle bo hynny'n berthnasol, i ddangos dyluniad o ansawdd uchel sy'n ystyried yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig. Mae'r gofyniad i ddatblygiadau barchu cyd-destun y safle ble mae'r cynnig wedi'i leoli ynddo, a'i le yn y dirwedd leol, yn arbennig o berthnasol. Mae Polisi 17 Cymru'r Dyfodol yn galw am ddylunio seilwaith grid strategol newydd i leihau'r effaith weledol ar gymunedau cyfagos.
- 7.4.2 Mae TAN 12 yn rhoi arweiniad ar y broses ddylunio ac yn pwysleisio pwysigrwydd *“hybu cynaliadwyedd drwy ddylunio da”*.
- 7.4.3 Mae NPS EN-1 yn cydnabod *“efallai na fydd gan y Ceisydd unrhyw ddewis, neu ddewis cyfyngedig iawn, o ran ymddangosiad ffisegol rhai darnau o seilwaith ynni”*, gan bwysleisio'r angen i ddangos dyluniad da o ran lleoli, o'i gymharu â chymeriad presennol y dirwedd, y tirffurf a llystyfiant.
- 7.4.4 Fel y nodir yn **Natganiad Dylunio a Mynediad Glaslyn**, mae dyluniad y gwaith arfaethedig wedi ceisio lleihau'r effeithiau ar yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig drwy gael ei leoli'n briodol, lle mae angen seilwaith newydd a seilwaith wedi'i adnewyddu, a chael graddfa, uchder a mas priodol. Mae deunyddiau priodol ac

ymgorffori mesurau tirweddu caled a meddal yn cyfrannu at gydymffurfio â pholisi lleol PCYFF3 y gwaith arfaethedig.

- 7.4.5 Bydd Ceblau Glaslyn o dan y ddaear ac ni fyddant i'w gweld ar ôl eu gosod, gan osgoi effaith weledol ar gymunedau cyfagos yn unol â Pholisi 17 Cymru'r Dyfodol. Er bod ymddangosiad y Compowndiau Selio Pennau Ceblau yn cael ei bennu'n bennaf gan ofynion gweithredol y seilwaith, mae'r gwaith arfaethedig wedi cael ei leoli lle mae'r seilwaith trydanol presennol yn bodoli, gan ddangos dyluniad da o ran lleoli yn unol â PCC, TAN 12 a NPS EN-1. Mae cynigion tirweddu o amgylch Tŷ Pen Twnnel a gosod Compownd Selio Pennau Ceblau Minffordd wedi ceisio integreiddio'r seilwaith i'r dirwedd. Ceir rhagor o wybodaeth am ddylunio yn **Natganiad Dylunio a Mynediad Glaslyn**.

7.5 Ecoleg a Chadwraeth Natur

- 7.5.1 O dan Bolisi Strategol PS 19 y CDLI, bydd cynigion sy'n cael effaith niweidiol sylweddol ar amgylchedd naturiol unigryw, cefn gwlad a morlin ardal y Cynllun yn cael eu gwrthod, oni bai fod yr angen am y datblygiad a'i fanteision yn drech na'r niwed, ac mae Polisi AMG 5 yn mynnu bod cynigion datblygu'n gwarchod ac yn gwella bioamrywiaeth drwy leoliad sensitif a gwella cynefinoedd. Ategir hyn hefyd gan Bolisi 9 Cymru'r Dyfodol, sy'n mynnu bod bioamrywiaeth yn cael ei chynnal a'i chadw a'i gwella, gan gynnwys darparu "budd net".
- 7.5.2 Mae Adran 6.4 PCC a TAN 5 yn ei gwneud yn ofynnol i gynigion ar gyfer datblygu sicrhau budd net i fioamrywiaeth.
- 7.5.3 Cyflwynir asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar dderbynyddion ecolegol sensitif ym **Mhennod 5: Ecoleg a Chadwraeth Natur Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn**. Mae hyn yn dod i'r casgliad nad oes disgwyl unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol drwy adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig a chydymffurfio â Pholisi Strategol PS 19 y Cynllun Datblygu Lleol, ac ystyrir bod Adran 6.4 PCC a TAN 5 wedi cael eu cyflawni.

Coedyddiaeth

- 7.5.4 Cofnododd **Arolwg Coedyddiaeth (Cyfrol 8, Atodiad 4.5.K y Datganiad amgylcheddol)** 810 o goed yn Ardal yr Astudiaeth. Nodwyd bod deunaw yn arwyddocaol (coed hynafol neu hen goed) ac o'r rheini, mae 13 yn Safle Gwaith Glaslyn neu'n union wrth ei ymyl.
- 7.5.5 Cynhaliwyd asesiad Coedyddiaeth a cheir manylion amdano yng **Nghyfrol 8, Atodiad 4.5.K y Datganiad Amgylcheddol: Asesiad o'r Effaith ar Goedyddiaeth** sy'n asesu effaith debygol y gwaith arfaethedig ar goed. Bydd cyfanswm o 74 o goed unigol, 56 grŵp, 4 coetir ac 8 o wrychoedd yn cael eu tynnu neu eu tynnu'n rhannol i hwyluso'r gwaith arfaethedig. Mae hyn yn cynnwys 2 goeden unigol ac 1 rhan o goetir sy'n cael eu dosbarthu fel rhai o ansawdd uchel (Categori A); 22 o goed unigol, 7 grŵp, 9 grŵp rhannol a 3 rhan o goetiroedd sy'n cael eu dosbarthu fel rhai o ansawdd cymedrol (Categori B); 44 o goed unigol, 21 grŵp, 18 grŵp rhannol, 3 gwrych a 5 gwrych rhannol sy'n cael eu dosbarthu fel rhai o ansawdd isel (Categori C); a'r 6 coeden unigol sy'n weddill ac 1 grŵp sy'n cael ei ddosbarthu fel rhai sy'n anaddas i'w cadw (Categori U).
- 7.5.6 Mae gwaith yn cael ei gynnig yn Ardal Gwarchod Gwreiddiau (RPA) un goeden hynod (T71). Yn y lleoliad hwn, bydd yr hawddfaint yn culhau'n lleol, a bydd ffensys gwarchodol ar gyfer yr Ardal Gwarchod Gwreiddiau llawn, a'r holl rwbel a gynhyrchir yn

cael ei storio y tu allan i'r Ardal hon. Gyda mesurau lliniaru ar waith, ni ragwelir unrhyw effeithiau sylweddol ar unrhyw goed hynod.

- 7.5.7 Mae gwaith wedi cael ei ddylunio i osgoi coetir hynafol cyn belled ag y bo'n ymarferol, ac o ganlyniad ni fydd unrhyw goetir hynafol yn cael ei dynnu i hwyluso'r gwaith arfaethedig. Mae angen tynnu coed oherwydd gwrthdaro uniongyrchol â'r gwaith arfaethedig. Mae'r rhan fwyaf o'r coed sydd i'w tynnu yn y caeau amaethyddol lle mae ffosydd agored yn cael eu defnyddio i osod y ceblau newydd, lle mae uwchbridd yn cael ei dynnu a lle bydd compowndiau cilfachau uno'n cael eu gosod. Mae nifer fach o goed yn cael eu colli sy'n gysylltiedig â lle mae angen ffyrdd mynediad a lledu mynediad ar gyfer lleiniau gwelededd i draffig adeiladu. Bydd angen colli rhagor o orchudd coed o ganlyniad i ymestyn y Compownd Selio Pennau Ceblau yn Wern. Bydd mân docio coed yn cael ei wneud mewn ardal sydd wedi'i mapio fel coetir hynafol ar y gyffordd â'r A497, fel y disgrifir yn flaenorol i gynnal y llain welededd bresennol, ond ystyrir bod yr ardal goetir hon, mewn gwirionedd, wedi'i sefydlu ar dir wedi'i wneud wrth ymyl y rheilffordd ac yn annhebygol o gynnwys priddoedd coetir hynafol.
- 7.5.8 Bydd datgomisiynu'r ceblau presennol mewn lleoliadau eraill yn gadael darnau o gebl yn eu lle ac yn cael eu capio ar bob pen er mwyn osgoi effeithiau uniongyrchol ar ardaloedd ychwanegol o Goetir Hynafol. Mae clustogfeydd sylfaenol wedi cael eu dylunio yn y gwaith arfaethedig er mwyn osgoi nodweddion cadwraeth natur ac ecolegol pwysig sy'n bresennol yn safle'r gwaith arfaethedig neu gerllaw iddo cyn belled ag y bo hynny'n ymarferol. Mae hyn yn cynnwys clustogfeydd 15m o goetiroedd i atal ymlediad i Ardaloedd Gwarchod Gwreiddiau, a chlustogfeydd 15m o goed unigol.
- 7.5.9 Lle bo'n bosibl, mae'r gwaith arfaethedig wedi ceisio diogelu, cadw neu wella coed o werth yn unol â PS 19. Mae'r holl goed sy'n cael eu tynnu yn safle'r gwaith arfaethedig, ac ni fydd unrhyw goed hynafol na choed hynod yn cael eu tynnu o ganlyniad i'r gwaith arfaethedig. Bydd unrhyw goed a gollir yn cael ei liniaru gan gynllun cadarn o ansawdd uchel o blannu coed newydd. Yn unol â PCC, bydd y planhigion newydd yn cael eu plannu ar gymhareb o dri am bob un a gollir ac yn achos coetir a gollir, a dylent fod ar ddwysedd stocio o 1600 yr hectar ar gyfer coetir llydanddail a 2500 yr hectar ar gyfer planhigfa gonwydd. Bydd hyn yn gyfle i wella ansawdd, effaith, amrywiaeth a gwydnwch y stoc coed leol.

Buddion Net i Fioamrywiaeth

- 7.5.10 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 Adran 6: 'Dyletswydd bioamrywiaeth a gwydnwch ecosystemau' yn datgan bod yn *"rhaid i awdurdodau cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer swyddogaethau o ran Cymru, ac wrth wneud hynny hybu gwydnwch ecosystemau, i'r graddau y mae hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol"*.
- 7.5.11 Mae Polisi 9 Cymru'r Dyfodol: 'Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd' yn nodi bod yn rhaid i *"weithredu tuag at sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei chynnal a'i chadw a'i gwella (er mwyn darparu budd net), gwydnwch ecosystemau ac asedau seilwaith gwyrdd, gael ei ddangos fel rhan o'r cynigion datblygu drwy ddulliau arloesol sy'n seiliedig ar natur o gynllunio safleoedd a dylunio'r amgylchedd adeiledig."*
- 7.5.12 Mae PCC yn ehangu ar hyn drwy nodi bod *"gan y system gynllunio rôl allweddol i'w chwarae o ran helpu i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth a chynyddu gwydnwch ecosystemau. Gan gydnabod bod angen datblygiadau ac y gallai hyn effeithio ar rywfaint o fioamrywiaeth, dylai'r system gynllunio sicrhau... bod budd net i fioamrywiaeth..."*

- 7.5.13 Mae PCC hefyd yn datgan bod *“yn rhaid i bob datblygiad sicrhau budd net i fioamrywiaeth a gwydnwch ecosystemau o'r cyflwr sylfaenol (yn gymesur â graddfa a natur y datblygiad arfaethedig.)”*
- 7.5.14 PCC TAN 5: 'mae cadwraeth natur a chynllunio' yn nodi prif egwyddorion cynllunio cadarnhaol ar gyfer cadwraeth natur, ac yn datgan y dylai'r system cynllunio gwlad a thref yng Nghymru *“...chwilio am ddatblygiadau sy'n darparu budd net ar gyfer cadwraeth bioamrywiaeth, heb golli cynefinoedd na phoblogaethau o rywogaethau yn sylweddol, yn lleol nac yn genedlaethol.”*
- 7.5.15 Mae Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd wedi cael ei gynhyrchu ac wedi'i gynnwys yng **Nghyfrif 8, Atodiad 4.5.L** y Datganiad Amgylcheddol. Mae'r Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd wedi cael ei gynhyrchu mewn ymateb i'r dull o ddarparu Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd yng Nghymru, fel sy'n ofynnol ym Mholisi Cynllunio Cymru. Mae'r Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd cyfun hwn yn dangos sut mae'r gwaith arfaethedig wedi defnyddio'r dull cam wrth gam a fframwaith DECCA, drwy osgoi, lliniaru, creu a/neu wella cynefinoedd i leihau effaith barhaol a dros dro cynefinoedd o fewn ffin y cais cynllunio, a darparu gwrthbwyso cymesur lle bo modd. Mae mesurau lliniaru wedi'u cynnwys yn y Cynllun Rheolaeth Amgylcheddol Adeiladu i leihau effeithiau posibl nodweddion ecolegol pwysig ar y safle. Mae Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Weledol o'r gwaith arfaethedig wedi cael ei gynnal ac mae wedi'i nodi ym **Mhennod 4: Y Dirwedd ac Amwynderau Gweledol o Gyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn**. Dylid darllen y ddau adroddiad ar y cyd â'r Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd.
- 7.5.16 Bydd y rhan fwyaf o'r gwaith llinellol arfaethedig yn croesi tir dan berchnogaeth trydydd parti ac felly y tu hwnt i reolaeth uniongyrchol National Grid. Fodd bynnag, pan fydd National Grid yn berchen ar dir, bydd cyfleoedd i ddarparu Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth ar y safle yn cael eu hystyried. Bydd y rhain yn cael eu blaenoriaethu mewn ardaloedd sydd hefyd yn ofynnol ar gyfer lliniaru'r amgylchedd neu'r dirwedd, a lle na fyddai gwelliannau o'r fath yn peryglu'r gwaith o ehangu'r safle yn y dyfodol na gofynion cysylltu cwsmeriaid.
- 7.5.17 Bydd y gwaith arfaethedig yn effeithio ar nifer o nodweddion cynefin, gan gynnwys glaswelltir rhywogaethau gwael, gwrychoedd brodorol, coed unigol a choetir. Mae dull cam wrth gam wedi cael ei ddefnyddio yn unol ag arferion gorau, gan sicrhau bod yr holl gynefinoedd yr effeithir arnynt naill ai wedi cael eu lliniaru neu eu digolledu ar y safle lle bo hynny'n ymarferol. Lle nad oes modd adnewyddu'n llawn ar y safle, bydd iawndal ychwanegol yn cael ei sicrhau oddi ar y safle drwy fecanwaith cyllido trydydd parti. Mae hyn yn sicrhau bod colledion gweddilliol yn cael sylw a bod y cynllun cyffredinol yn sicrhau enillion net mesuradwy a chymesur ar gyfer bioamrywiaeth.
- 7.5.18 I gloi, yn unol â'r mesurau lliniaru a'r iawndal a nodir yn y Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth a'r Datganiad Seilwaith Gwyrdd, byddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at fudd bioamrywiaeth net ac yn cyd-fynd â gofynion Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, Polisi 9 FW a PCC.

Safleoedd Dynodedig Statudol ar gyfer Cadwraeth Natur

- 7.5.19 Yn unol â PCC, dim ond mewn amgylchiadau cwbl eithriadol a lle ystyrir bod hynny'n briodol ac nad yw'n debygol o effeithio ar SoDdGA a lle ceir cytundeb cyffredinol ar gyfer lliniaru a gwella'r ardaloedd hyn y dylid caniatáu datblygu. Oherwydd lleoliad y seilwaith presennol yn y SoDdGA, a'r angen hollbwysig am y gwaith arfaethedig fel y

nodir yn Adran 2 y Datganiad Cynllunio hwn, ni ystyrir bod unrhyw ddewisiadau eraill fel y nodir ym **Mhennod 3 Asesu a Dewisiadau Amgen o Gyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn**. Ystyrir bod y gwaith arfaethedig hefyd yn briodol a bod yr amgylchiadau'n gwbl eithriadol. Mae mesurau lliniaru wedi cael eu gwreiddio yn nyluniad y gwaith arfaethedig yn unol â Pholisi Cynllunio Cymru, ac mae'r gwaith arfaethedig wedi esblygu i osgoi safleoedd sydd wedi'u dynodi'n statudol cymaint ag sy'n ymarferol yn ystod y camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw. Bydd y rhan fwyaf o SoDdGA Glaslyn a Coedydd Derw ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Safleoedd Ystlumod Meirionnydd yn cael eu hosgoi drwy ddylunio'r gwaith o osod ceblau newydd, a fydd yn defnyddio Dril Cyfeiriadol Llorweddol i osgoi effeithiau uniongyrchol drwy basio o dan yr Ardaloedd Cadwraeth Arbennig a'r rhan fwyaf o'r SoDdGA.

- 7.5.20 Bydd ardal fach o SoDdGA Glaslyn (1.6 ha) yn cael ei heffeithio'n uniongyrchol dros dro i hwyluso compownd Drilio Cyfeiriadol Llorweddol ar ymyl y SoDdGA. Ni fyddai colli cynefin yn cael effaith niweidiol ar strwythur, swyddogaeth na statws cadwraeth y SoDdGA gan y byddai'n effeithio ar lai na 0.01% o'r ardal ddynodedig gyffredinol. Er nad yw hyd y gwaith Drilio Cyfeiriadol Llorweddol y gellid ei osod yn osgoi hyn yn llwyr, mae'r dyluniad hwn yn dileu'r angen am ddwy adran Drilio Cyfeiriadol Llorweddol a fyddai wedi golygu gwaith ychwanegol, fel compownd safle ar gyfer mynd yn ôl i mewn i'r SoDdGA. Ni chofnodwyd yr un o'r planhigion prin y dynodwyd y SoDdGA ar eu cyfer yn yr ardal hon, sy'n gymharol sychach na'r rhan fwyaf o'r SoDdGA. Bydd y gwaith yn SoDdGA Glaslyn yn cael ei leihau drwy gadw a datgomisiynu ceblau presennol yn eu lle.
- 7.5.21 Mae Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd **Cyfrol 8, Atodiad 7.1.B: Rheoliadau Cynefinoedd y Datganiad Amgylcheddol** wedi cael ei baratoi i gefnogi'r cais i asesu'r effaith ar Goedydd Derw ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Safleoedd Ystlumod Meirionnydd. Mae'r angen am waith yn Coedydd Derw ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Safleoedd Ystlumod Meirionnydd wedi cael ei leihau drwy gadw'r ceblau presennol sy'n pasio drwy safle'r gwaith arfaethedig a'u datgomisiynu yn y fan a'r lle yn hytrach na'u tynnu i lawr. Yr unig fân waith yn yr Ardal Cadwraeth Arbennig fydd yn y ciosgau presennol. Mae'r gwaith yn SoDdGA Ysbyty Bron y Garth wedi cael ei osgoi drwy gadw'r ceblau presennol, sy'n hollti safle'r gwaith arfaethedig, a'u datgomisiynu yn eu lleoliad, yn hytrach na'u tynnu.
- 7.5.22 Nid oes disgwyl i adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig arwain at unrhyw effeithiau sylweddol ar unrhyw safleoedd dynodedig statudol. Mae'r dyluniad hefyd wedi ceisio rhoi sylw priodol i safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol a chenedlaethol a'u diogelu, yn unol â pholisi Cynllun Datblygu Lleol PS 19 a Pholisi Cynllunio Cymru.

Safleoedd Dynodedig Anstatudol ar gyfer Cadwraeth Natur

- 7.5.23 Mae 41 o safleoedd anstatudol wedi'u dynodi ar gyfer cadwraeth natur a nodwyd o fewn radiws o 2km i safle'r gwaith arfaethedig. Mae dau o'r rhain yn cynnwys Safle Bywyd Gwylt Ymgeisiol Ty'n-y-Berllan a Safle Bywyd Gwylt Ymgeisiol Coed Bryn-Twr/Wern ac mae'r ddau yn rhan gorllewinol y Wern. Mae Tabl 5-7 ym **Mhennod 5: Ecoleg a Chadwraeth Natur Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn nodi effeithiau posibl y gwaith arfaethedig ar safleoedd anstatudol ar gyfer cadwraeth natur.
- 7.5.24 Bydd y rhan fwyaf o'r 41 safle dynodedig anstatudol yn ardal astudiaeth 2km y gwaith arfaethedig yn cael eu hosgoi gan y gwaith arfaethedig ac eithrio Safle Bywyd Gwylt

Ymgeisiol Ty'n-y-Berllan a Safle Bywyd Gwylt Ymgeisiol Coed Bryn-Twr/Wern. Mae'r rhain ar lwybr mynediad presennol a ffordd ym mhen gorllewinol safle'r gwaith arfaethedig, a fydd yn cael eu defnyddio dros dro cyn adeiladu'r ffordd fynediad barhaol i Gompownd Selio Pennau Ceblau Wern (nad yw'n croesi'r naill Safle Bywyd Gwylt Ymgeisiol na'r llall). Ni fydd y gwaith arfaethedig yn effeithio'n uniongyrchol ar unrhyw safleoedd dynodedig anstatudol eraill.

- 7.5.25 Yn unol â pholisi AMG 5 y Cynllun Datblygu Lleol, mae'r datblygiad wedi ceisio osgoi effeithiau sylweddol ar fioamrywiaeth leol. Oherwydd lleoliad y ceblau a'r seilwaith presennol, a'r angen am y gwaith arfaethedig, nid yw safleoedd eraill yn briodol. Mae dyluniad y gwaith arfaethedig wedi rhoi sylw priodol i ddiogelu safleoedd o bwysigrwydd rhanbarthol a lleol, yn unol â pholisi Cynllun Datblygu Lleol PS 19.

Gwarchod Rhywogaethau a Chynefinoedd eraill

- 7.5.26 Mae **Pennod 5: Ecoleg a Chadwraeth Natur Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn nodi effeithiau posibl y gwaith arfaethedig ar rywogaethau nodedig a warchodir yn gyfreithiol sydd o fewn 2km i ffin safle'r gwaith arfaethedig.
- 7.5.27 Ar ôl ymgorffori mesurau lliniaru ac arferion da creiddiol ac ychwanegol, mae effeithiau niweidiol sylweddol ar Gynefinoedd Pwysig lawn neu rywogaethau a warchodir yn annhebygol o ddigwydd ac mae'r gwaith arfaethedig yn unol â Pholisïau PS 19 ac AMG 5 y CDLI.

7.6 Yr Amgylchedd Hanesyddol

- 7.6.1 Mae **Pennod 6 Yr Amgylchedd Hanesyddol Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn rhoi asesiad o effeithiau posibl y gwaith arfaethedig ar asedau treftadaeth ac archaeolegol dynodedig neu heb eu dynodi. Yn ystod y cam adeiladu, mae'r effeithiau hyn yn cynnwys effeithiau tymor byr dros dro ar asedau o ganlyniad i'r newid yn eu lleoliad, neu effeithiau ffisegol parhaol ar olion archaeolegol o dan y ddaear.
- 7.6.2 Mae Polisi PS 5 a PS 20 y CDLI yn mynnu bod datblygiadau'n diogelu ac yn gwella ansawdd asedau'r amgylchedd hanesyddol, gan gynnwys eu lleoliad. Ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn cael effaith sylweddol ar leoliad unrhyw Safleoedd Treftadaeth y Byd, henebion rhestredig, adeiladau rhestredig a thirwedd hanesyddol yn ystod camau adeiladu neu weithredu'r gwaith arfaethedig. Bydd ystyriaethau o ran maint, deunyddiau, dosbarthiad, goleuo a sgrinio yn nyluniad terfynol yr addasiadau i Gompownd Selio Pennau Ceblau presennol y Wern, adeiladu Compownd Selio Pennau Ceblau newydd Minffordd, uchder uwch Tŷ Pen Twannel Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol Minffordd, a thynnu Compownd Selio Pennau Ceblau Garth yn sicrhau y bydd yr effaith ar leoliad asedau hanesyddol dynodedig yn cael ei chadw cyn lleied â phosibl.
- 7.6.3 Aseswyd ardal astudiaeth 500m o safle'r gwaith arfaethedig ynglŷn ag asedau hanesyddol heb eu dynodi, ac ar gyfer asesu potensial archaeolegol yn safle'r gwaith arfaethedig.
- 7.6.4 Mae Polisi AT 3 y CDLI yn galw ar gynigion i warchod asedau treftadaeth heb eu dynodi, ac mae Polisi AT 4 yn mynnu bod safleoedd archaeolegol heb eu dynodi a'u lleoliad yn cael eu diogelu. Bydd gwaith arloesol sy'n gysylltiedig ag adeiladu'r gwaith arfaethedig yn effeithio ar asedau treftadaeth heb eu dynodi o'r cyfnod ôl-ganoloesol. Lle nad oes modd osgoi'r rhain drwy ddylunio, byddai rhaglen gymesur o gofnodi ac adrodd ar ymchwiliadau archaeolegol, er nad yw'n osgoi effeithiau ffisegol, yn lliniaru'r

effaith drwy ddarparu gwell dealltwriaeth a gwerthfawrogiad o werth tystiolaethol olion archaeolegol.

- 7.6.5 Yn dilyn y mesurau lliniaru ychwanegol hyn, ni fydd y gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar asedau treftadaeth heb eu dynodi nac olion archaeolegol yn unol â Pholisïau AT 3 ac AT 4 y CDLI.
- 7.6.6 I gloi, ni fydd y gwaith arfaethedig yn arwain at effeithiau sylweddol ar unrhyw asedau treftadaeth dynodedig neu heb eu dynodi nac olion archaeolegol anhysbys. Mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisïau PS 5, PS 20, AT 3 ac AT 4 y CDLI, adran 6.1 PCC a TAN 24.

7.7 Cyflwr y Tir

- 7.7.1 Mae **Pennod 7 Daeareg, Hydroddaeareg, Defnydd Tir ac Amaethyddiaeth Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar gyflwr y tir a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.
- 7.7.2 Mae Polisi PCYFF 2 y CDLI yn ei gwneud yn ofynnol i gynigion datblygu ddangos na fyddant yn cael effeithiau andwyol annerbyniol o ran llygredd. Mae Polisi PS 19 y CDLI yn ei gwneud yn ofynnol i bob cynnig leihau'r effeithiau ar adnoddau dŵr ac ansawdd dŵr.
- 7.7.3 Mae PCC yn ceisio sicrhau bod halogi tir ac ansawdd dŵr yn cael eu hystyried mewn cynigion datblygu a bod mesurau adfer yn cael eu rhoi ar waith lle bo hynny'n briodol.
- 7.7.4 Mae'n bosibl i weithgarwch adeiladu effeithio ar ddŵr daear a llygredd daear. Fodd bynnag, bydd mesurau lliniaru'n cael eu defnyddio i atal effeithiau niweidiol ar ddaeareg a hydroddaeareg yn ystod pob cam o'r gwaith arfaethedig, a'r prif fesur yw sicrhau arferion da a rheolaeth dda ar y safle. Bydd y Cynllun Rheolaeth Amgylcheddol Adeiladu hefyd yn cynnwys amrywiaeth o dechnegau rheoli ac adeiladu safle safonol i leihau'r risg i weithwyr adeiladu, a llygredd strata heb eu halogi a dyfroedd wedi'u rheoli. Mae rhagor o fesurau lliniaru ar gael yn Adran 7.11 **Pennod 7 Daeareg, Hydroddaeareg, Defnydd Tir ac Amaethyddiaeth Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn**.
- 7.7.5 Ar ôl rhoi mesurau lliniaru ar waith, nid oes disgwyl i'r gwaith arfaethedig arwain at effeithiau niweidiol sylweddol drwy lygredd i briddoedd a dŵr daear, yn unol â Pholisïau PCYFF 2 a PS 19 y CDLI. Yn unol â PCC, mae dyluniad y gwaith arfaethedig wedi ystyried materion sy'n deillio o halogi tir posibl yn briodol, ac wedi cynnig rhoi mesurau adfer ar waith os bydd angen.
- 7.7.6 Mae ardaloedd Diogelu Mwynau yn croesi safle'r gwaith arfaethedig, ond ni fydd y gwaith arfaethedig yn arwain at sterileiddio adnoddau mwynau nac yn golygu na fydd modd defnyddio safleoedd mwynau yn y dyfodol. Mae adnoddau mwynol yn bresennol yn ddwfn ond maent eisoes wedi'u gorchuddio'n bennaf gan ddefnydd tir presennol. Mae clustogfa ar gyfer mwynau yn croesi safle gwaith arfaethedig Minffordd. Ar ôl rhoi'r mesurau lliniaru a amlinellir yn y **Datganiad Amgylcheddol** ar waith, ni fyddai unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar adnoddau mwynau. Mae'r gwaith arfaethedig yn unol â Pholisi MWYN 1 y CDLI. Gan na fydd y datblygiad yn arwain at unrhyw effeithiau niweidiol ar y safle clustogi mwynau, nac yn gwrthdaro â gweithfeydd mwynau, mae'r gwaith arfaethedig hefyd yn unol â MWYN 5.

7.8 Y Risg o Lifogydd a Draeniad

- 7.8.1 Mae **Pennod 8 Adnoddau, Ansawdd Dŵr a'r Perygl o Lifogydd Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar amgylchedd y dŵr a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig. Paratowyd Asesiad o Ganlyniadau Llifogydd (**Cyfrol 8, Atodiad 4.8.C**).
- 7.8.2 Mae'r perygl o lifogydd wedi cael ei asesu. Ar ôl ymgynghori â Cyfoeth Naturiol Cymru (06 Awst 2025), rydym yn mynd ar drywydd dulliau lliniaru. Mae'r mesurau lliniaru hyn yn cael eu modelu ar hyn o bryd i gadarnhau eu heffeithiolrwydd. Er nad yw canlyniadau'r modelu ar gael adeg adrodd, byddant yn cael eu cynnwys fel gwybodaeth amgylcheddol atodol yn ystod y broses gynllunio. Pan gyflwynir yr wybodaeth hon, bydd cyfiawnhad yn cyd-fynd â'r ffaith bod y cynllun yn cydweddu â'r meini prawf derbynioldeb yn TAN15 a Pholisi Cynllunio Cymru.

7.9 Traffig a Thrafnidiaeth

- 7.9.1 Mae **Pennod 9: Traffig a Thrafnidiaeth Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar draffig a thrafnidiaeth a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.
- 7.9.2 Yn ystod y cam adeiladu, rhagwelir y byddai uchafswm o hyd at 100 o symudiadau cerbydau nwyddau trwm dwyffordd bob dydd (50 i mewn a 50 allan.) Aseswyd 13 o gysylltiadau priffyrdd, y cyfeirir atynt fel lleoliadau Cyfrif Traffig Awtomatig (ATC), yn unol â Chanllawiau IEMA. Yn ystod y cam adeiladu, rhagwelir y bydd dau o'r cysylltiadau a asesir yn gweld cynnydd o fwy na 30% yn nifer y cerbydau nwyddau trwm mewn diwrnod arferol. Canfuwyd y byddai ATC 4.1 (yr A487 i'r gorllewin o'r A498) yn gweld cynnydd o 32% yn nifer y cerbydau nwyddau trwm, ac ar ATC 4.6 (Teras Britannia/A497), rhagwelir cynnydd o 36%.
- 7.9.3 Rhagwelir mai ATC 4.1 fydd yn gweld y cynnydd cyfrannol mwyaf mewn lefelau traffig dyddiol, er mai dim ond 1% o gynnydd fydd. Rhagwelir hefyd y bydd ATC 4.1 yn profi'r lefel uchaf o draffig ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig yn ystod y cam adeiladu. Disgwylir y bydd 93 o gerbydau sy'n gysylltiedig ag adeiladu, gan gynnwys cerbydau preifat a cherbydau nwyddau trwm, yn teithio ar hyd y rhwydwaith ffyrdd lleol i gyrraedd safle'r gwaith arfaethedig ar ddiwrnod arferol. Disgwylir y bydd 77 o gerbydau adeiladu ychwanegol yn teithio ar hyd ATC 4.11 (yr A487 i'r gorllewin o Gyffordd Stryd Fawr Porthmadog) gan arwain hefyd at gynnydd o 1% yn y traffig cyffredinol yn y cyswllt hwn.
- 7.9.4 Ar ôl rhoi'r mesurau lliniaru creiddiol ar waith, ni ragwelir unrhyw effeithiau sylweddol ar yr holl gysylltiadau a aseswyd. Er gwaethaf cynnydd uchel yn nifer y lorïau ar ATC 4.1 (31.6%) ac ATC 4.6 (35.5%), ni ddisgwylir i'r effaith fod yn sylweddol. Ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn effeithio'n sylweddol ar amodau traffig na diogelwch ar y ffyrdd ar draws y rhwydwaith a aseswyd.
- 7.9.5 Rhagwelir y bydd y gweithredu, gan gynnwys gwaith cynnal a chadw, yn creu llawer llai o draffig nag yn ystod y cam adeiladu ac ni ragwelir unrhyw effeithiau niweidiol.
- 7.9.6 Ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at niwed annerbyniol i weithrediad diogel ac effeithlon y briffordd ac mae asesiad effeithiau trafndiaeth ym **Mhennod 9 Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn cadarnhau na ragwelir unrhyw

effeithiau niweidiol, yn unol â Pholisi TRA 4 y CDLI. Mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â PCC, gan fod yr asesiad yn ymdrin â'r gwaith adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw ac yn dod i'r casgliad na fydd unrhyw effeithiau niweidiol yn codi yn ystod unrhyw un o'r camau datblygu.

7.10 Amwynder

- 7.10.1 Mae'r adran hon yn gwerthuso effeithiau'r gwaith arfaethedig ar ansawdd aer, allyriadau, sŵn a dirgryndod.

Ansawdd Aer ac Allyriadau

- 7.10.2 Mae **Pennod 10: Ansawdd Aer ac Allyriadau Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Cebiau Glaslyn** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar ansawdd aer ac allyriadau a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.
- 7.10.3 Mae ffynhonnell yr effeithiau posibl ar Ansawdd Aer ac Allyriadau yn ystod y cam adeiladu yn cynnwys allyriadau llwch yn ystod y gwaith adeiladu ac allyriadau o beiriannau ar y safle. Mae llawer o'r tir yn safle gwaith Glaslyn a'r cyffiniau yn wledig. Mae rhai derbynyddion sy'n sensitif i ansawdd aer a llwch yn safle gwaith Glaslyn neu'n agos ato y gallai adeiladu'r gwaith arfaethedig gael effaith niweidiol arnynt.
- 7.10.4 Mae'r asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar ansawdd aer ac allyriadau wedi dilyn canllawiau'r Sefydliad Rheoli Ansawdd Aer ar asesu'r effeithiau ar ansawdd yr aer ar safleoedd adeiladu. Ar ôl rhoi'r mesurau lliniaru a nodir ym **Mhennod 10 Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Cebiau Glaslyn** ar waith, ni fydd y gwaith arfaethedig yn cael unrhyw effaith niweidiol sylweddol ar ansawdd aer, yn unol â Pholisi PCYFF 2 y CDLI.
- 7.10.5 Nid oes disgwyl i effaith allyriadau peiriannau symudol nad ydynt ar gyfer y ffordd yn ystod y cam adeiladu arwain at effeithiau newidiol, ac nid oes potensial iddynt gyfrannu at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar ansawdd aer lleol, sydd hefyd yn unol â Polisi PCYFF 2 y CDLI.
- 7.10.6 Bydd y cynnydd mewn traffig ffyrdd yn ystod y camau adeiladu a gweithredu yn golygu nad oes potensial iddynt gyfrannu at effeithiau sylweddol ar ansawdd aer lleol.
- 7.10.7 Drwy roi'r mesurau lliniaru a nodwyd a sicrhawyd drwy'r Cynllun Rheolaeth Amgylcheddol ac Adeiladu ar waith, ni ragwelir unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol o ganlyniad i'r gwaith arfaethedig o ran ansawdd aer ac allyriadau. Mae hyn yn unol â Pholisi PCYFF 2 y CDLI gan na fydd amwynderau preswylfeydd lleol a defnyddiau tir ac eiddo eraill yn cael eu heffeithio'n andwyol gan y gwaith arfaethedig. Dangosir cydymffurfiaeth â PCC hefyd, gan na fydd unrhyw ardaloedd lle mae ansawdd aer yn wael yn cael eu creu.

Sŵn a Dirgryndod

- 7.10.8 Mae **Pennod 11 Sŵn a Dirgryndod Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Cebiau Glaslyn** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol o ran sŵn a dirgryndod, a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.

- 7.10.9 Mae nifer o dderbynyddion y gallai gwaith adeiladu'r gwaith arfaethedig effeithio arnynt wedi cael eu nodi. Mae'r rhain yn cynnwys eiddo preswyl, cyfleusterau addysgol a meddygol, gwestai a mannau addoli.
- 7.10.10 Mae gwaith adeiladu a allai arwain at effeithiau niweidiol sylweddol posibl o ran sŵn a dirgryndod mewn derbynyddion sensitif wedi cael eu nodi fel Gweithgareddau Cynhyrchu Sŵn. Rhagwelir effeithiau sylweddol mewn nifer o dderbynyddion preswyl oherwydd gwaith sy'n gysylltiedig ag NGA1, NGA2, NGA6 a NGA 7, ac mae disgwyl effeithiau sylweddol ar nifer o dderbynyddion preswyl a gwestai oherwydd gwaith sy'n gysylltiedig ag NGA4. Cyflwynir canlyniadau manwl rhagfynegiadau sŵn adeiladu yng **Nghyfrol 8 Atodiad 4.11.A y Datganiad Amgylcheddol: Cyfrifiadau a Chanlyniadau Sŵn a Dirgryndod Adeiladu.**
- 7.10.11 O ran dirgryndod adeiladu, byddai'r lefelau uchaf o ddirgryniad Cyflymder Gronynnau Uchaf a fyddai'n cael ei gynhyrchu yn dod o roleri dirgrynol. Nodir dau dderbynydd o fewn 25m i ffordd gludo lle gellir defnyddio rholeri dirgrynol yn ystod NGA1 a/neu NGA6. Mae'r derbynyddion hyn yn ddigon agos fel y gallai effeithiau canolog ar y tir ddigwydd, gan arwain at effaith niweidiol sylweddol. Ni ragwelir unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol mewn lleoliadau Gweithgareddau Cynhyrchu Sŵn eraill yn sgil dirgryndod adeiladu.
- 7.10.12 Rhagwelir y bydd sŵn traffig sy'n gysylltiedig ag adeiladu'r gwaith arfaethedig yn arwain at gynnydd o 0.3 desibel (dB), na fyddai'n arwain at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol. Ni fyddai gweithredu'r gwaith arfaethedig chwaith yn arwain at effeithiau niweidiol sylweddol drwy sŵn traffig.
- 7.10.13 Ar ôl rhoi mesurau lliniaru a Mesur Arferion Gorau ar waith fel y nodir yn **Adran 11.9 o Bennod 11 Sŵn a Dirgryndod Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** a'u sicrhau drwy'r Cynllun Rheolaeth Amgylcheddol ac Adeiladu, ni ragwelir y bydd y gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar sŵn a dirgryndod. Bydd y defnydd o sgrinio a amlinellir yn BS 5228-1 yn cael ei weithredu i liniaru effeithiau sylweddol lle bo hynny'n briodol. Tybir y gallai rhwystrau dros dro sgrinio'r llinell olwg o weithgareddau adeiladu i dderbynyddion sensitif ac y byddent yn gwanhau o leiaf 5 dB. Byddai'r effeithiau niweidiol sylweddol a nodwyd yn ystod NGA1, NGA2, NGA4, NGA6 ac NGA 7 yn cael eu lleihau ac ni fyddent yn sylweddol mwyach, yn unol â Pholisi PCYFF 2 y CDLI.
- 7.10.14 Ar ôl rhoi mesurau lliniaru ar waith a fydd yn cael eu sicrhau drwy'r Cynllun Rheolaeth Amgylcheddol ac Adeiladu, ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau sŵn a dirgryndod sylweddol. Mae'r gwaith arfaethedig hefyd wedi ceisio diogelu amwynder trigolion lleol drwy ymgorffori mesurau lliniaru a Mesur Arferion Gorau, gan osgoi effeithiau niweidiol sylweddol oherwydd dirgryndod yn unol â Pholisi PCYFF 2 y CDLI. Yn unol â PCC a TAN 11 mae'r gwaith arfaethedig wedi ceisio ymgorffori mesurau a fydd yn lleihau dod i gysylltiad cyffredinol â llygredd sŵn, er mwyn osgoi seinwedd amhriodol.

7.11 Elfennau economaidd-gymdeithasol

- 7.11.1 Mae **Pennod 12 Elfennau Economaidd-Gymdeithasol Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** yn darparu asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y gwaith arfaethedig.
- 7.11.2 Yn ystod cam adeiladu'r gwaith arfaethedig, bydd y rhan fwyaf o'r Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn safle gwaith Glaslyn yn cael eu cadw ac ni fyddant yn cael eu

dargyfeirio. Yn gyffredinol, pan fydd Hawl Tramwy Cyhoeddus yn croesi safle'r gwaith arfaethedig, bydd ffens Heras dros dro yn cael ei gosod i greu man croesi dynodedig. Oherwydd cymhlethdod y man croesi sy'n gysylltiedig â Llwybr Beicio 8, bydd angen dargyfeirio mwy ar ffurf trac wyneb dros dro i'r gorllewin o'i leoliad presennol dros holl safle'r gwaith arfaethedig. O ystyried y rhwydwaith mawr o Hawliau Tramwy Cyhoeddus y gellid eu defnyddio yn lle'r rhai a fydd yn cau, ni ragwelir unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn ystod y gwaith adeiladu. Ni fydd hyn yn effeithio ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn ystod y cam gweithredu. Mae'r gwaith arfaethedig yn unol â Pholisi PS 4 y CDLI gan fod Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn cael eu diogelu yn ystod y camau adeiladu a gweithredu.

- 7.11.3 Ni ragwelir unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar gymryd tir yn barhaol nac dros dro o ganlyniad i'r gwaith arfaethedig, er bod angen cymryd tir dros dro mewn nifer o dderbynyddion.
- 7.11.4 Mae maes chwarae Bodawen, sy'n eiddo i Gyngor Tref Porthmadog ac yn cael ei reoli ganddo, yn union i'r de-orllewin o Gylchfan Porthmadog. Mae'r ceblau 400 kV presennol yn rhedeg i gyfeiriad y de-ddwyrain/gogledd-orllewin o dan Faes Chwarae Bodawen ac byddai angen eu tynnu i hwyluso'r gwaith arfaethedig. Byddai'r gwaith arfaethedig yn golygu cau'r maes chwarae am ddwy flynedd. Mae National Grid wedi ystyried lleoliadau yn yr ardal o amgylch maes chwarae Bodawen er mwyn darparu cyfleusterau maes chwarae eraill. Fodd bynnag, nid oes dewisiadau eraill addas ar gael yn yr ardal leol gan fod y tir a nodwyd naill ai'n rhy bell o'r cyfleusterau presennol, yn rhy anghysbell neu nid oedd modd ei gyrraedd yn ddiogel oherwydd diffyg darpariaeth llwybr troed neu groesfan ffordd.
- 7.11.5 Mae National Grid wedi cysylltu â'r Cyngor Tref ynghylch yr angen i gau'r maes chwarae a'r mesurau lliniaru. Cytunwyd, ar ôl adeiladu'r gwaith arfaethedig, y byddai'r maes chwarae yn cael ei adfer, gan gynnwys seddi, offer chwarae ac wyneb diogelwch priodol, pan fydd yn adfer y tir. Mae Parc Porthmadog oddeutu 1km o Faes Chwarae Bodawen a Pharc Cerrig yr Orsedd ac mae'n darparu maes chwarae arall i'w ddefnyddio yn ystod y gwaith arfaethedig.
- 7.11.6 Bydd angen cau rhannau o Barc Cerrig yr Orsedd Porthmadog wrth ymyl maes chwarae Bodawen dros dro yn ystod y gwaith adeiladu. Os gellir gadael y cerrig yn eu lle yn ystod y gwaith arfaethedig, byddant yn cael eu ffensio i atal mynediad. Os oes angen eu tynnu, dim ond y cerrig sy'n agos at y gwaith fydd yn cael eu tynnu. Byddant yn cael eu storio'n ofalus ac yna'n cael eu hailosod ar ôl y gwaith adeiladu. Mae'r ceblau presennol yn rhedeg o dan yr ardal hon ac oherwydd datblygiad preswyl i'r de a'r A487 a choetir hynafol i'r gogledd, nid oes modd osgoi gwaith yn yr ardal hon.
- 7.11.7 Bydd y cae chwarae ar ochr ogleddol Ysgol Uwchradd Eifionydd ar gau am hyd at 2.5 mlynedd yn ystod y cyfnod adeiladu er mwyn gallu cloddio i osod ceblau. Ar ôl y gwaith adeiladu, bydd y cae'n cael ei ddychwelyd i'w ddefnydd blaenorol. Mae National Grid wedi trafod y gwaith arfaethedig gyda thîm rheoli'r ysgol a'r bwrdd llywodraethwyr. Bydd y caeau chwarae ar ochr ddeheuol yr ysgol yn parhau i fod ar gael ar gyfer gwersi addysg gorfforol. Mae caeau Clwb Pêl-droed Porthmadog o fewn 450m i gae Ysgol Uwchradd Eifionydd.
- 7.11.8 Yn unol â Pholisi Cynllun Datblygu Lleol ISA 2 ac ISA 4, mae gan Barc Porthmadog ddarpariaeth amgen addas yn yr un anheddiad am y cyfnod dros dro pan nad yw Parc Cerrig yr Orsedd a Pharc Bodawen ar gael, gyda mynediad yn cael ei ddarparu gan lwybrau presennol. Yn unol â Pholisi ISA 2, mae National Grid wedi adolygu cyfleusterau meysydd chwarae yn yr ardal leol ac nid oes unrhyw ddewisiadau eraill ar gael ar gyfer maes chwarae dros dro newydd yn ystod y gwaith arfaethedig. Bydd

derbynyddion eraill sy'n defnyddio tir dros dro yn cael eu lliniaru'n briodol yn unol â **Phennod 12 Nodweddion Economaidd-Gymdeithasol Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** i atal unrhyw effeithiau andwyol arwyddocaol.

- 7.11.9 Ni fydd gweithredu'r gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol.
- 7.11.10 I gloi, ni fydd adeiladu a chyflawni'r gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar dderbynyddion economaidd-gymdeithasol. Yn unol â Pholisi ISA 2 ac ISA 4 y Cynllun Datblygu Lleol, ni fydd cau cyfleusterau hamdden yr effeithir arnynt dros dro yn arwain at golled barhaol, gyda dewisiadau amgen a lliniaru addas yn cael eu darparu fel y nodir ym **Mhennod 12 Nodweddion Economaidd-Gymdeithasol Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn**. Mae hyn yn dangos na fydd unrhyw effaith niweidiol ar iechyd a llesiant cymunedau lleol yn unol â fframwaith Cymru'r Dyfodol a Pholisi Cynllunio Cymru.

7.12 Effeithiau Cronnus

- 7.12.1 Mae polisi lleol, gan gynnwys Polisi ADN 3 y CDLI yn mynnu bod effeithiau cronnus datblygiad yn cael eu hystyried, gan gynnwys ynghylch tirwedd, effaith weledol, sŵn, ecoleg a dŵr wyneb a daear.
- 7.12.2 Mae angen ystyried effaith gronrus datblygiad mewn polisi Cenedlaethol hefyd, gan gynnwys PCC. Mae PCC yn pwysleisio'r angen i ystyried effeithiau cronrus posibl cynigion ac yn amlinellu sut y bydd y rhain yn ystyriaeth wrth wneud penderfyniadau cynllunio. Mae paragraff 5.9.8 PCC yn datgan y dylai awdurdodau cynllunio "ystyried effeithiau cronrus datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel a'u seilwaith cysylltiedig".
- 7.12.3 **Mae Pennod 5 Cyfrol 7 y Datganiad Amgylcheddol: Y Prosiect a'r Effeithiau Cronnus** yn darparu asesiad o'r effeithiau cronrus sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig. Dim ond un datblygiad o bwys sydd wedi'i nodi o fewn 2km i safle'r gwaith arfaethedig, sy'n cynnwys cyfeirnod Cyngor Gwynedd, sef 'C23/0548/08/LL' i godi wyth uned fusnes / ddiwydiannol hyblyg newydd gyda meysydd parcio a thirweddau cysylltiedig. **Mae Cyfrol 7 y Datganiad Amgylcheddol: Y Prosiect a'r Effeithiau Cronnus** yn darparu asesiad o effeithiau cronrus y gwaith arfaethedig ac yn ystyried effeithiau cronrus Gwaith Atal Llifogydd Porthmadog y Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol a Chyfoeth Naturiol Cymru.
- 7.12.4 Rhagwelir effeithiau cronrus niweidiol sylweddol yn ystod y gwaith adeiladu o ganlyniad i'r gwaith arfaethedig a'r Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol. Rhagwelir y rhain yn y derbynyddion cyffredin canlynol:
- LCA 09: Porthmadog.
 - Golygfan 9: Llwybr Arfordir Cymru – Y Cob (pen dwyreiniol), Porthmadog.
 - Golygfan 10: Ffordd Tan-y-Glannau, Minffordd.
- 7.12.5 Ni ragwelir unrhyw effeithiau cronrus arwyddocaol yn ystod y cyfnod gweithredu.
- 7.12.6 Mae effeithiau cronrus posibl y gwaith arfaethedig wedi cael eu hasesu ynglŷn ag effeithiau ar y dirwedd, effeithiau gweledol, sŵn, ecoleg a dŵr daear ac wyneb, yn unol â Pholisi ADN 3 y CDLI. Mae PCC hefyd yn gofyn am ystyried effeithiau cronrus datblygiad, ac mae asesiad o'r effeithiau hyn wedi'i nodi yn **DA Rhifyn 7: Y Prosiect a'r Effeithiau Cronnus**.

7.13 Y Gymraeg

- 7.13.1 Yn unol â Pholisi PS 1 a TAN 20 y CDLI, mae Datganiad Iaith Gymraeg wedi cael ei gyflwyno fel rhan o'r cais, sy'n dangos na fydd y gwaith arfaethedig yn arwain at effeithiau niweidiol ar gymeriad a chydbwysedd iaith cymunedau lleol (**Datganiad Iaith Gymraeg Glaslyn.**) Er na nodwyd unrhyw effeithiau andwyol yn yr asesiad, disgwylir y bydd mesurau yn cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod y defnydd o'r Gymraeg yn cael ei gynnal. Bydd y mesurau'n cynnwys defnyddio arwyddion dwyieithog ar lwybrau ffyrdd a Hawliau Tramwy Cyhoeddus yr effeithir arnynt, a phan fo'n bosibl, sicrhau bod pobl leol yn cael eu cyflogi a allai siarad neu sydd â gwybodaeth am y Gymraeg. Fel y nodir yn **Adran 6 Datganiad Iaith Gymraeg Glaslyn:** Ystyriaethau Allweddol, gallai'r prosiect ddarparu adnoddau i weithwyr, fel rhestrau ymadroddion allweddol, i helpu'r rheini nad ydynt yn gallu siarad Cymraeg.

8. Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad

- 8.1.1 Paratowyd y Datganiad Cynllunio hwn i gyd-fynd â chais am ganiatâd cynllunio llawn i osod Ceblau Glaslyn 400kV a 132kV newydd o dan y ddaear a gwaith cysylltiedig rhwng Compownd Selio Pennau Ceblau Wern a Chompownd Selio Pennau Ceblau Garth.
- 8.1.2 Mae'r cais cynllunio yn angenrheidiol fel rhan o'r Prosiect Atgyfnerthu'r Llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd. Mae'r Prosiect yn gynllun uwchraddio trawsyrru i gynyddu capasiti'r rhwydwaith rhwng is-orsafoedd Pentir a Thrawsfynydd yng ngogledd-orllewin Cymru. Mae'r Prosiect yn rhan o'r uwchraddiadau trawsyrru rhwydwaith ehangach sydd eu hangen i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030.
- 8.1.3 Mae gosod ceblau newydd yn hanfodol er mwyn gallu cynyddu capasiti'r rhwydwaith sy'n ofynnol i gyfrannu at dargedau ynni adnewyddadwy Llywodraeth Cymru a grynhoir uchod. Mae cefnogaeth polisi cenedlaethol gref ar gyfer cryfhau ac atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan yng Nghymru, yn enwedig i gefnogi'r newid i sero net. Mae seilwaith grid strategol newydd wedi'i glustnodi'n benodol gan Lywodraeth Cymru, ynghyd ag ymrwymiad i weithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys y National Grid, i newid i rwydwaith grid aml-fector a *"lleihau'r rhwystrau rhag gweithredu seilwaith grid newydd"*.
- 8.1.4 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn amlinellu ym mhennod 5 bod angen rhwydwaith grid trydan effeithiol i gyflawni uchelgeisiau adnewyddadwy a charbon isel Llywodraeth Cymru, ac ar ben hynny y dylid darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol. Bydd y gwaith arfaethedig yn atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan gan helpu i ateb y galw yng ngogledd-orllewin Cymru, gan gynnwys drwy ddosbarthu trydan o brosiectau ynni adnewyddadwy ar y môr.
- 8.1.5 Mae angen wedi'i nodi a'i sefydlu am y gwaith arfaethedig, fel y nodir yn y Papur Gwyn ar Ynni (2020), sy'n amlinellu strategaeth i drawsnewid y system ynni, mynd i'r afael ag allyriadau, ar yr un pryd â pharhau i sicrhau cyflenwad diogel a dibynadwy, a biliau fforddiadwy i aelwydydd a busnesau. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer ynni adnewyddadwy a'r rhwydwaith trawsyrru trydan, i wneud cyfraniadau sylweddol at ddatgarboneiddio ac i ddarparu diogelwch ynni.
- 8.1.6 Mae NESO yn cydnabod bod y Prosiect Atgyfnerthu'r Llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd yn hanfodol ar gyfer trawsyrru trydan yng Nghymru. Mae'r angen am y Prosiect yn cael ei ddyrchafu ymhellach gan Ofgem, sy'n ei nodi fel un o'r prosiectau Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategol Carlam (ASTI). Mae prosiectau ASTI yn rhan o fframwaith cymeradwyo a chyllido rheoleiddiol newydd ar gyfer prosiectau trawsyrru ar y tir y mae Ofgem yn nodi sy'n ofynnol i gyflawni uchelgeisiau Sero Net 2030 y Llywodraeth. Er mwyn helpu i gyflawni'r uchelgeisiau hynny, mae Ofgem wedi nodi bod angen uwchraddio capasiti'r rhwydwaith trydan yng ngogledd Cymru yn sylweddol er mwyn gallu cysylltu ffermydd gwynt newydd ar y môr.
- 8.1.7 Mae'r 400 o geblau cilofolt presennol yn agos at ddiwedd eu hoes weithredol ac, oherwydd y ffordd maent wedi cael eu gosod, ni fyddai modd iddynt weithredu ar y capasiti sydd ei angen yn awr. Mae angen newid y ceblau hyn ac ystyrir nad oes dewis arall addas yn lle newid y ceblau presennol. Ni ellir uwchraddio'r ceblau 132 cilofolt presennol i weithredu ar 400 cilofolt nac i fodloni'r capasiti sydd ei angen ar y gylched erbyn hyn. Bydd y ceblau hyn yn cael eu disodli gan 400 o geblau cilofolt newydd. Os

na chaiff y ceblau eu huwchraddio, byddant yn parhau'n llai effeithlon ac ni fyddai'n bosibl trosglwyddo'r trydan a gynhyrchir i ardaloedd lle mae ei angen.

- 8.1.8 Bydd y capasiti ychwanegol yn caniatáu i ynni a gynhyrchir gan ffynonellau adnewyddadwy gael ei drosglwyddo o amgylch y rhanbarth a bydd yn helpu'r llywodraeth i gyrraedd targedau ar gyfer lleihau allyriadau carbon a chyflawni Sero Net. Mae'r gwaith arfaethedig yn rhan o'r Prosiect Atgyfnerthu ehangach rhwng Pentir a Thrawsfynydd a, heb osod y ceblau dan ddaear 400 cilofolt (Kv) a 132 kV newydd (Ceblau Glaslyn) ac atgyfnerthu'r seilwaith cysylltiedig bydd y rhan hon o'r Prosiect yn creu tagfa, ac ni fydd amcanion y Prosiect yn cael eu cyflawni.
- 8.1.9 Mae'r gwaith arfaethedig wedi bod yn destun arolygon ac asesiadau amgylcheddol i nodi, osgoi drwy ddylunio, a lliniaru effeithiau niweidiol. Mae'r gwaith arfaethedig wedi cael ei asesu yn erbyn eu cydymffurfiaid â pholisïau yn y Cynllun Datblygu ac mae ystyriaethau perthnasol eraill wedi cael eu hystyried. Mae'r arfarniad yn Adran 7 yn nodi sut mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â'r polisïau perthnasol sy'n ffurfio rhan o'r Cynllun Datblygu o ran tirlunio a nodweddion gweledol, ecoleg, yr amgylchedd hanesyddol, cyflwr y tir, perygl llifogydd a draenio, traffig a thrafnidiaeth, ansawdd yr aer, sŵn a dirgryndod, nodweddion economaidd-gymdeithasol ac effeithiau cronrus.
- 8.1.10 Dylid rhoi pwys cadarnhaol sylweddol ar yr angen dybryd am y gwaith arfaethedig fel y dangosir yn y Datganiad Cynllunio hwn, ynghyd â'r manteision cysylltiedig eraill, gan gynnwys y cyfraniad tuag at system drydan ddibynadwy a diogel. Mae **Cyfrol 4 y Datganiad Amgylcheddol: Gwaith Ceblau Glaslyn** a'r arfarniad yn y Datganiad Cynllunio hwn yn dangos bod effeithiau niweidiol wedi cael eu lleihau lle bo hynny'n bosibl.
- 8.1.11 I gloi, mae angen dybryd a chyfiawn am y gwaith arfaethedig, ac mae'r egwyddor o ddatblygu ac uwchraddio rhwydweithiau trawsyrro i hwyluso'r gwaith o gysylltu cynnyrch ynni adnewyddadwy newydd, ac uwchraddio capasiti'r grid yn cael ei chefnogi gan y Cynllun Datblygu a Pholisi Cenedlaethol. Ar ben hynny, mae'r Datganiad Cynllunio hwn a'r DA cysylltiedig wedi dangos mai bach iawn fyddai'r effeithiau niweidiol, gan fod y gwaith arfaethedig yn cydymffurfio â'r Cynllun Datblygu. Ar ben hynny, bydd y gwaith arfaethedig yn darparu manteision sylweddol i'r cyhoedd, a dylid rhoi caniatâd cynllunio yn ddi-oed.

9. Llyfryddiaeth

- Ref. 1-1 Y Llyfrfa (2012). Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2012/801/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-2 Y Llyfrfa (1990). Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. Ar gael yn <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1990/8/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-3 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2022). Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith. Ar gael yn <https://www.neso.energy/publications/network-options-assessment-noa> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-4 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2022). Cynllunio Rhwydwaith Cyfannol Llwybr at 2030. Ar gael yn <https://www.neso.energy/publications/beyond-2030/holistic-network-design-offshore-wind> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-5 Y Llyfrfa (1989). Deddf Trydan (1989). Ar gael yn <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1989/29/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-6 Y Llyfrfa (1995). Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 1995. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/uksi/1995/418/contents> [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-7 Y Llyfrfa (2017). Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru) 2017. Ar gael yn <https://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2017/567/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-8 Ofgem (2023). Accelerated Strategy Transmission Investment (ASTI) Framework. Ar gael yn <https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/2023-08/Accelerated%20Strategic%20Transmission%20Investment%20Guidance%20And%20Submission%20Requirements%20Document.pdf> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-9 Y Llyfrfa (2017) Rheoliadau Gweithfeydd Trydan (Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017. Ar gael yn: Rheoliadau Gwaith Trydan (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017 [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-10 Cynhadledd Newid Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig (2015). Cytundeb Paris. Ar gael yn <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-11 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2020). Papur gwyn ar ynni: Pweru ein dyfodol sero net. Ar gael yn <https://www.gov.uk/government/publications/energy-white-paper-powering-our-net-zero-future> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-12 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2021). Net Zero Strategy: Build Back Greener. Ar gael yn <https://www.gov.uk/government/publications/net-zero-strategy> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-13 Llywodraeth y DU (2022). British Energy Security Strategy. Ar gael yn <https://www.gov.uk/government/publications/british-energy-security-strategy/british-energy-security-strategy> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-14 Trysorlys EF (2022). The Growth Plan 2022. Ar gael yn https://assets.publishing.service.gov.uk/media/632d5bca8fa8f51d1ddaf824/CCS207_CCS0822746402-

001_SECURE_HMT_Autumn_Statement_2022_BOOK_Web_Accessible.pdf
[Cyrchwyd 28/04/2025]

- Ref. 1-15 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2023). Powering Up Britain. Ar gael yn: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/642468ff2fa8480013ec0f39/powering-up-britain-joint-overview.pdf> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-16 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2024). Cynllun Gweithredu Ynni Glân 2030. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/clean-power-2030-action-plan.cy> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-17 Y Llyfrfa (2016). Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Ar gael yn <https://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2016/3/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-18 Llywodraeth Cymru (2023). Cynhyrchu Ynni yng Nghymru 2023. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2025-02/cynhyrchu-ynni-yng-nghymru-2023.pdf> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-19 Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru (2023). Paratoi Cymru ar gyfer Ynni Adnewyddadwy 2050. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2024-03/paratoi-cymru-ar-gyfer-ynni-adnewyddadwy-2050.pdf> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-20 Y Llyfrfa (2023). Deddf Ynni 2023. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/2023/52> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-21 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2022). Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith 2021/22. Ar gael yn: <https://www.neso.energy/document/262981/download> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-22 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2024). Beyond 2030 Technical Report. Ar gael yn: <https://www.neso.energy/publications/beyond-2030> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-23 Cyfoeth Naturiol Cymru (2023). Mapiau Llifogydd a Risg Erydu Arfordirol. Ar gael yn: <https://flood-risk-maps.naturalresources.wales/?locale=cy> [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-24 Cyngor Gwynedd (2017). Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Ar gael yn: <https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Strategaethau-a-pholis%c3%afau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Cynllun-Datblygu-Lleol-ar-y-Cyd/CDLI-presennol/Cynllun-Datblygu-Lleol-ar-y-Cyd.aspx> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-25 Cyngor Gwynedd (2025). Gweld ceisiadau cynllunio (Dilyn a Darganfod). Ar gael yn <https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Cynllunio-a-rheolaeth-adeiladu/Cynllunio/Gweld-ceisiadau-cynllunio-Dilyn-a-Darganfod.aspx> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-26 Y Llyfrfa (2016). Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) (Diwygiad) 2016. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2016/59/made> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-27 Y Llyfrfa (2004). Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/2004/5/contents> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-28 Llywodraeth Cymru (2021). Cymru'r Dyfodol: Y Cynllun Cenedlaethol 2040. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-03/cymru-dyfodol-y-cynllun-cenedlaethol-2040.pdf> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-29 Llywodraeth Cymru (2024). Polisi Cynllunio Cymru (Rhifyn 12). Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/polisi-cynllunio-cymru> [Cyrchwyd 28/04/2025]

- Ref. 1-30 Llywodraeth Cymru (2009). Nodyn Cyngor Technegol 5 Polisi Cynllunio Cymru: Gwarchodaeth Natur a Chynllunio. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-5-cynllunio-chadwraeth-natur> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-31 Llywodraeth Cymru (2010). Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 6: Cynllunio ar gyfer cymunedau gwledig cynaliadwy. <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a79988ce5274a3864fd8362/6189-datganiad-polisi-cenedlaethol-am-seilwaith-rhwydwe.PDF> [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-32 Llywodraeth Cymru (1997). Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 11: Sŵn <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-11-swn>. [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-33 Llywodraeth Cymru (2016). Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 12: Dylunio <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-12-dylunio>. [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-34 Llywodraeth Cymru (2025). Nodyn Cyngor Technegol 15 Polisi Cynllunio Cymru: Datblygu, Llifogydd ac Erydu Arfordirol. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2025-06/nodyn-cyngor-technegol-tan-15-datblygu-llifogydd-ac-erydu-arfordirol.pdf> [Cyrchwyd 06/05/2025]
- Ref. 1-35 Llywodraeth Cymru (2014). Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-20-cynllunio-ar-gymraeg> [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-36 Llywodraeth Cymru (2014). Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 23: Datblygu economaidd. <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-23-datblygu-economaidd> [Cyrchwyd 06/06/2025]
- Ref. 1-37 Llywodraeth Cymru (2017). Nodyn Cyngor Technegol 24 Polisi Cynllunio Cymru: Yr Amgylchedd Hanesyddol. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-24-yr-amgylchedd-hanesyddol> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-38 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2024). Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol ar Ynni (EN-1) Ar gael yn: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a78a66b40f0b62b22cbbaf7/6185-datganiad-polisi-cenedlaethol.PDF> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-39 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2024). Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Seilwaith Rhwydweithiau Trydan (EN-5). Ar gael yn: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a79988ce5274a3864fd8362/6189-datganiad-polisi-cenedlaethol-am-seilwaith-rhwydwe.PDF> [Cyrchwyd 28/04/2025]
- Ref. 1-40 LUC (2012). Adolygiad o Ardaloedd Tirwedd Arbennig yng Ngwynedd a Môn. Ar gael yn: [https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Dogfennau-cefndirol/Adolygiad-o-ATA-yng-Ngwynedd-a-M%C3%B4n-\(DC.008\).pdf](https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Dogfennau-cefndirol/Adolygiad-o-ATA-yng-Ngwynedd-a-M%C3%B4n-(DC.008).pdf). [Cyrchwyd 06/06/2025]